

NAUJAS GENERALINIS KONSULAS ČIKAGOJE

Pranešame, kad nuo šių metų rugsėjo 10 d. Lietuvos Respublikos generaliniu konsulu Čikagoje pradėjo dirbti Marijus Gudynas, kuris pakeitė kadenciją baigusią kolegę Skaistę Aniušienę.

Marijus Gudynas Lietuvos Respublikos diplomatinėje tarnyboje dirba nuo 2005 metų.

1997 – 1999 Kauno rajono savivaldybės Tarybos sekretorius.

1999 – 2003 Regioninės plėtros atašė Lietuvos Respublikos nuolatinėje misijoje prie Europos Sąjungos (Lietuvai derantis dėl narystės Europos Sąjungoje).

2003 – 2005 Vidaus reikalų ministerijos Regioninės politikos departamento direktoriaus pavaduotojas.

2005 – 2006 Ministras patarėjas Lietuvos Respublikos ambasadoje Baltarusijos Respublikoje.

2006 – 2012 Užsienio reikalų ministerijos Baltarusijos

skyriaus vedėjas, Rytų kaimynystės politikos departamento direktoriaus pavaduotojas, vėliau departamento direktorius. Generalinis konsulas

Marijus Gudynas į Čikagą atvyko kartu su žmona Gintarija bei keturiais vaikais.

LR Generalinio konsulato Čikagoje informacija

RUSIJOS ISTORIKAI: J. STALINAS BUVO LIETUVOS GERADARIS

Sovietinio imperializmo istoriografijoje atgaivinantys Rusijos istorikai peržengė cinizmo ribas. Netrukus pasirodysiančiame dokumentų rinkinyje ir jų komentaruose siekiama įrodyti, jog stalininės SSRS represinės struktūros 1940-1941 metais nežudė ir netrėmė nekaltų žmonių, tik potencialius nacių talkininkus. Tokiems priskiriami ir 1941 m. birželio 14-ąją ištremti 18,5 tūkst. Lietuvos gyventojų, tarp kurių buvo daug vaikų, moterų, senų žmonių. Rusijos istorikų logika tokia: jei šie gyventojai nebūtų ištremti, jie prasidėjus karui su Vokietija būtų žudę rusus ir žydus.

Rugsėjo antroje pusėje turi pasirodyti Rusijos fondo „Istorinė pamiatė“ („Istorinė atmintis“) leidinys „Holokausto išvakarėse: Lietuvos aktyvistų frontas ir sovietinės represijos Lietuvoje 1940-1941 m.“ Pristatydamas leidinį internete, jo sudarytojas Aleksandras Diukovas rašo, jog tai „pats išsamiausias dokumentų rinkinys apie sovietinių valstybės saugumo organų veiklą Lietuvoje 1940-1941 m.“

Dokumentai parengti tendencingai

Jau iš leidinio anonso matyti, jog dokumentai parengti pagal pastarąjį dešimtmetį

įsigalėjusią tendencija neigti Josifo Stalino ir jo vadovaujamos komunistų partijos, saugumo tarnybų nusikaltimus, šiuolaikinei Rusijos visuomenei kalti į galvą, kad Lietuvoje „nacionalistinį režimą“ nuvertė pati tauta, o pasipriešinusieji sovietinei okupacijai buvo vokiečių nacių agentai ir žydšaudžiai.

Daugiausiai dėmesio dokumentų rinkinyje skiriama Lietuvos aktyvistų frontui (LAF), 1941-ųjų birželio sukilimui, pirmosioms karo su Vokietija dienoms, holokausto pradžia ir sovietų represinių struktūrų veiklai karo išvakarėse.

Teigiama, jog LAF buvo aklas nacių režimo įrankis, kad „lietuvių nacionalistinis pagrindis“ jau prieš karą parengė planą sunaikinti Lietuvos žydus ir visus prijuočiančius Sovietų Sąjungai gyventojus. Taip siekiama pateisinti 1941-ųjų birželio trėmimus ir kitas NKVD (sovietų saugumo tarnybos) represijas prieš tautinius Lietuvos gyventojus, esą Stalinas tokiu būdu „išvalė“ Lietuvos teritoriją nuo „penktosios kolonos“, norėdamas apsaugoti žmones nuo nacių talkininkų lietuvių. Birželio sukilimas esą buvusi nacių suplanuota akcija, kurios metu nacionalistai žudė besitrau-

kiančius sovietinius karius ir įsteigė pirmąją koncentracijos stovyklą žydams.

Teisina J. Stalino nusikalstimus

Istorikas, Genocido ir rezistencijos tyrimo departamento direktorius Arūnas Bubnys portalui lrytas.lt sakė, jog dabartinių Rusijos istorikų siekiai reabilituoti stalinizmą nebestebina, **jie tapo oficialia Rusijos valstybinės ideologijos dalimi.**

„Kryptis teisinti stalinizmo nusikaltimus, imperinę užsienio politiką Rusijos istoriografijoje įsivyravo kartu su Vladimiro Putino įsigalėjimu. Faktiškai atgaivinama sovietinė istoriografijos tradicija, pakitusi tik ideologinė forma. Sovietiniai istorikai Baltijos šalių okupaciją, trėmimus teisino ir grindė remdamiesi ideologinėmis klišėmis, tokiomis kaip klasių kova, liaudies revoliucija, internacionalinė pagalba. Dabartiniai stalinizmo advokatai remiasi geopolitiniu argumentu: esą Sovietų Sąjunga gynė savo interesus, todėl jos veiksmai prieš karą buvo logiški ir teisingi. Tokia pozicija dar ciniškesnė, nei komunistinių istorikų“, – kalbėjo A. Bubnys.

Jis pastebėjo, jog dabartiniai „oficialiosios linijos“ istorikai stalininius nusikaltimus teisina net labiau, nei (Nukelta į 8 psl.)

„REZISTENCIJOS PRADŽIA“

Rugsėjo 11-ąją Vilniuje Pilies gatvėje esantys Signatarų Namai buvo pilnut pilnutėliai. Į juos susirinko Sąjūdžio veikėjai, Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarai, žurnalistai, studentai ir visi, kam rūpi giliau pažvelgti į istorijos momentus, mat tą vakarą buvo pristatyta Europos Parlamento nario, profesoriaus Vytauto Landsbergio knyga „Rezistencijos pradžia. 1941-ųjų Birželis: dokumentai apie šešių savaičių Laikinąją Lietuvos Vyriausybę“.

Renginį vedė lietuvių filologas, žurnalistas, politikos ir kultūros apžvalgininkas **Vidmantas Valiušaitis**. Apibūdindamas knygos pavadinimą, žurnalistas Valiušaitis akcentavo, kokią svarbą istorijoje turi dokumentai bei jų prierašai. Diskusijoje taip pat dalyvavo, komentavo ir tikslino faktus filosofas, Vilniaus Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojas **Kęstutis Girnius**, bei istorikas **Mindaugas Tamošaitis**.

Apie 1941 metų vyriausybę glūdi spragos istorijoje, dažnai net suplakama to meto Lietuvos vyriausybės ir LAF-o veikla. Anot V. Valiušaičio, „šiandien labai dažnai pastebima istorikų klaida, kai ištraukiamas kažkoks vienas įvykis ir jis komentuojamas, neatsižvelgiant į įvykių visumą“. Neįvertinama, jog visi Laikinosios Vyriausybės nariai rizikavo savo gyvybe - buvo prasidėjęs karas, taigi sąlygos ir aplinkybės buvo itin sudėtingos. Reiktų įvardyti ne tik ministrų, bet ir patarėjų - tuometinės inteligentijos veiklą.

Europos Parlamentaras Vytautas Landsbergis apie pačios knygos atsiradimą išskyrė keletą momentų. Šis leidinys nebuvo planuotas. Signatarų įskaudino kontroversinės kalbos dėl mirusio rezistento Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio perlaidojimo, triukšmai dėl žydų holokausto. Knygos autoriaus teigimu, „apie 1941 m. Birželio sukilimą ir Lietuvos Laikinosios vyriausybės veiklą tiesiog per mažai žinoma, visa matoma tik vienu tuometinės Vokietijos genocidinės politikos kampu“. Komentuojant 1941-ųjų karo pradžia, daugelis bandė primesti iš seno suformuotą tiesą, neva vokiečiai peržengia Sovietų Sąjungos sieną, neatsižvelgiant, jog Lietuva buvo prieš tai okupuota, užgrobita. O kiek istorinėse - politinėse diskusijose girdėta iškraipymų dėl tuometinei vyriausybei deklaruoto antisemitizmo, konclagerių steigimo septintajame forte.

Taigi, noras šviesti mąstančią visuomenę, remiantis tikrais dokumentais, o ne iškraipytomis nuomonėmis, paskatino profesorių išleisti 100 puslapių knygą. Knygos autoriaus norėjo, kad visi žinotų „apie faktus, kaip ir kada vyko laisvės norinčios Lietuvos pasipriešinimas“ (V.L.). Iš čia ir kilo pavadinimas „Rezistencijos pradžia“.

Renginio metu buvo puiiki galimybė ne tik pagilinti istorijos žinias, bet ir įsigyti naująją profesoriaus V. Landsbergio knygą su jo paties parašu.

Gitana Merkelienė

JAV IŠSLAPTINTAS DOKUMENTAS APIE GALIMĄ KARĄ

Jungtinių Valstijų valdžios pareigūnai išslaptino JAV Nacionalinio saugumo archyve, esančiame George Washingtono universitete, laikytą dokumentą, kuris pirmą kartą istorijoje atskleidžia, kaip tuometinio prezidento Jimmy Carterio administracija XX amžiaus 9-ąjį dešimtmetį rengėsi išgyventi ir net laimėti galimą branduolinį karą su Tarybų Sąjunga, skelbia *newsru.com*.

59-oji Prezidento direktyva, kurią 1980 metų liepos 25-ąją dieną pasirašė pats J. Carteris, buvo vienas prieštaringiausiai vertintų viso šaltojo karo periodo dokumentų. Ši direktyva šalies prezidentui suteikė praktiškai neribotą galią planuojant

ir kariaujant branduolinį karą, neatmetant galimybės pirmiems pulti priešą.

Dokumento rengėjai tvirtina, jog branduolinio ginklo panaudojimas apokalipse būtų nesibaigęs, jeigu branduolinės kovinės galvutės būtų panaudotos prieš įprastinę priešą, neturinčio branduolinio ginklo, ginkluotę.

Praeityje tokie leidiniai kaip „The New York Times“ ir „The Wall Street Journal“ ne kartą skelbė citatas iš tuomet dar įslaptinto dokumento. JAV Nacionalinio saugumo archyvas visą dokumento tekstą išslaptino tik praėjusios savaitės pabaigoje, skelbia britų „The Daily Mail“.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Vytauto Landsbergio naujosios knygos sutiktuvėse apie 1941-ųjų Laikinąją Vyriausybę rugsėjo 11 dieną Vilniuje, Signatarų namuose, kalbėjo istorikas, Lietuvos universiteto lektorius Mindaugas Tamošaitis, kuris pareiškė, kad Laikinosios Vyriausybės negalima kaltinti dėl holokausto nes ji faktiškai nevaldė Lietuvos. Jis iškėlė vieną labai svarbų klausimą: pasak istoriko, reikėtų daugiau istorinių tyrimų dėl buvusio Lietuvos pasiuntinio Berlyne, naciams simpatizavusio Kazio Škirpos, kuris įsteigė sukilimą organizavusį Lietuvių aktyvistų frontą ir kuriam iš pradžių buvo numatytas Laikinosios Vyriausybės vairas. M. Tamošaičio teigimu, dabar daug archyvų tuo klausimu neleidžia atverti Kazio Škirpos sūnus. Tik naciams K. Škirpos neišleidus iš Berlyno vykti į Lietuvą, Laikinosios Vyriausybės vadu tapo literatūros dėstytojas J. Brazaitis, tuomet turėjęs Ambrazevičiaus pavardę. „Apie patį Brazaitį pasakyti kažką blogo turbūt būtų netgi nuodėmė. Tai buvo iškilis asmenybė, krikščionių demokratų bloko veikėjas, dėstė universitete, žymus intelektualas“, – kalbėjo istorikas.

Lietuvos žydų bendruomenė, kaip praneša lrytas.lt šiemet pasmerkė iškilmes per J. Brazaičio perlaidojimą. „Šis veikėjas yra sietinas su marionetinės Lietuvos Laikinosios Vyriausybės veikla, su nacistiniam režimui įsiteikiančiais represyviniais ir diskriminuojančiais įstatymais, taip pat ir su žydų žudynes kurstančiais Lietuvos aktyvistų fronto atsisaukimais, sukuriančiais atmosferą barbariškam minios „teisingumui vykdyti“, – buvo skelbiama Lietuvos žydų pareiškimė.

Washingtono įsteigtime OSI departamente buvo norima J. Brazaitį apkaltinti nacistiniais nusikaltimais, bet Jungtinių Amerikos Valstijų Kongreso Teisės komitetas pranešė, kad Juozas Brazaitis iš įtariamų nacių karo nusikaltėlių, gyvenančių JAV, aktyvaus sąrašo išbrauktas ir kad tyrimai nutraukti. („Dirva“, 2012 m. Nr. 11).

Buvusio prezidento Algirdo Brazausko 80-mečio proga rugsėjo 20-ąją Seimo nariai paminėjo jo sukaktį. Kalbėjo Seimo pirmininkė Irena Degutienė ir LSDP pirmininkas Algirdas Butkevičius. Seimo valdybos nustatyta tvarka visų Kovo 11-osios Akto signatarų sukaktys minimos vienodai. Rugsėjo 22-ąją turėjo būti išleistas jam skirtas pašto ženklas.

Politologas Alvydas Medalinskas primena „Lietuvos žiniuose“, jog būtų idealu, kad rinkimų į Seimą sąrašuose nebūtų sovietinės ar kurios nors vėlesnės nomenklatūros ir pasinaudojusiu valdžios privilegijomis asmenų. Kad būtų išrinkti padoriausi, kaip kad buvo Sąjūdžio pirmeiviai ir nepriklausomos Lietuvos kūrėjai, kaip kad buvo pirmasis nepriklausomos Lietuvos Seimas – padoriausias.

Rasos Juknevičienės vadovaujama Krašto apsaugos ministerija (KAM) ketina atsikratyti skandalingai pagarsėjusių Žalgirio mūšio tematika tapytų paveikslų, iš kurių viename savotiškai įamžintas ankstesnis krašto apsaugos ministras socialdemokratas Gediminas Kirkilas, rašo „Lietuvos žinios“. Sostinės senamiestyje esančių KAM rūmų vienoje salių nebeliko keturių dailininko Antano Beinaravičiaus tapytų paveikslų, vaizduojančių įvairius istorinio 1410 metų liepos 15 dieną vykusio Žalgirio mūšio fragmentus. Meno kūriniai nukabinti, nes ministerijos salė remontuojama. Tačiau jau nuspręsta, kad prieš septynerius metus krašto apsaugos ministro socialdemokrato G.Kirkilo valia už 53 tūkst. litų įsigyti paveiksai į senąją vietą nebegrįš. Jie iškeliaus į Kauną ir papildys Vytauto Didžiojo karo muziejaus fondus.

Antano Beinaravičiaus tapyto paveikslu Žalgirio mūšio tema fragmentas Skandalas dėl paveikslų kilo, kai prieš ketverius metus į valdžią atėję ir KAM perėmę konservatoriai atidžiai apžiūrėjo batalines garsiojo mūšio scenas. Tarp šarvuotų lietuvių karių ir žirgų naujieji ministerijos šeimininkai pamatė du pažįstamus mūsų dienų herojus. Vienas jų pasirodė itin panašus į buvusį KAM vadovą G.Kirkilą, kitas - į viceministrą Joną Gečą. Konservatoriai tuomet pasipiktino, kad buvę ministerijos vadovai didžiavariais tapo už valdiškus pinigus.

Lietuvos socialdemokratų partijos narys dailininkas A.Beinaravičius kilus triukšmui neslėpė, kad mūšio dalyviais paversdamas G.Kirkilą ir J.Gečą siekė mažumėle pajuokauti. Pasak jo, visais laikais menininkai mėgdavo pažaisti ir, pagerbdami kokią nors jiems patikusią asmenybę ar mecenatą, paveikslo kamputyje nupiešdavo pažįstamą veidą ar figūrą. A.Beinaravičius prisipažino norėjęs G.Kirkilo portretą užtepti, nes, baigus paveikslą, socialdemokratas jau buvo tapęs premjeru. Tačiau kolegos A.Beinaravičių esą atkalbėjo.

Darbo partijos pirmininkas, europarlamentaras Viktoras Uspaskichas neteko kandidatams į Seimą suteikiamos teisinės neliečiamybės, nes Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) patenkino Vilniaus apygardos teismo kreipimąsi, kuriuo prašoma leisti patraukti baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti V. Uspaskicho laisvę. Jis yra kaltinamas organizavęs apgaulingą Darbo partijos buhalterijos tvarkymą.

ELTA, LRT

GRĖSMINGAS B.NETANYAHU PASISAKYMAS PRIEŠ B.OBAMĄ

Naujoje politinėje reklamoje, kurią sukūrė viena alternatyvi pelno nesiekianti organizacija, panaudotas vaizdo įrašas, kuriame Izraelio ministras pirmininkas Benjaminas Netanyahu įspėja dėl Irano branduolinės programos grėsmės ir taip netiesiogiai užsiuola JAV prezidentą Barack Obama, skelbia *The Guardian*.

Organizacija „Secure America Now“ išleido 400 tūkst. dolerių, kad reklama būtų parodyta JAV vietovėse, kur gyvena daug žydų.

„Faktas tas, kad kiekvieną dieną Iranas vis labiau artėja prie branduolinio ginklo. Pasaulis sako Izraeliui: laukite, dar yra laiko. O aš atsakau: ko laukti? Kiek dar laukti?“, - reklamoje sako Izraelio ministras pirmininkas.

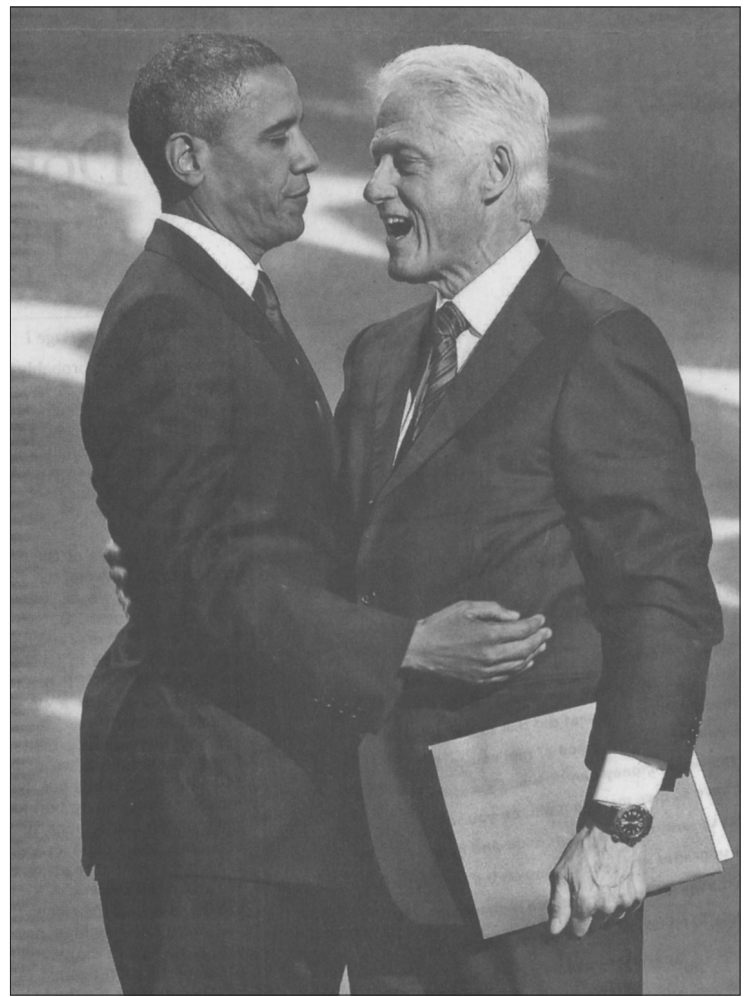
O baigiasi reklaminiis filmukas tokiais žodžiais: „Pasauliui reikia Amerikos stiprybės. O ne atsiprašymų“.

Vienas iš šios organizacijos steigėjų John McLaughlin 2006 metais dirbo patarėju B. Netanyahu „Likud“ partijoje, be to jis taip pat dirbo ir pas JAV Kalifornijos valstijos gubernatorių Arnold Schwarzeneger. Kadangi ši organizacija yra ne pelno, ji turi teisę neatskleisti, kas yra jos finansiniai rėmėjai.

Šis reklaminiis filmukas – naujusias B. Netanyahu pasirodymas vis didesnį pagreitį įgaunančiose lenktyneose dėl JAV prezidento posto. Izraelio ministras pirmininkas savo nuomonę netiesiogiai išsakė nusifotografavęs su Respublikonų partijos kandidatu rinkimuose Mitt Romney jo apsilankymo Izraelyje liepą metu. Izraelio vyriausybės vadovas negailėjo kandidatui į prezidentus gerų žodžių dėl jo požiūrio Irano klausimu.

Jeruzalėje 2012 metų rugsėjo 11-ąją surengtoje spaudos konferencijoje, B. Netanyahu sukritikavo B. Obamos administracijos atsisakymą tiksliai nubrėžti Iranui „raudoną liniją“, kurią peržengus būtų puolami Teherano branduoliniai objektai. Izraelio premjero administracijos nusiskundimai dėl to, kad B. Obama praeitą savaitę atsisakė susitikimo Jungtinėse Tautose, respublikonams puikiai pasitarnavo kaip naujas pretekstas įgelti dabartiniam Amerikos prezidentui.

B. Netanyahu pasisakymas reklaminiame filmuke – iš spaudos konferencijos, surengtos po susitikimo su Bulgarijos ministru pirmininku, kalbos paimti padriki sakiniai.

Ar prezidentai gali būti draugiški? Buvęs JAV prezidentas Bill Clinton Demokratų partijos suvažiavime pristatė dabartinį prezidentą Barack Obama, kad jis būtų kandidatu dar vienam terminui, kurį demokratai patvirtino.

AP

MUSULMONŲ ŠALYSE – PROTESTAI PRIEŠ JAV

Musulmonų šalyse vėl protestuojama prieš JAV sukurtą antiislamišką filmą, skelbia *BBC*.

Per smurtinius protestus Pakistane žuvo žmogus, kai susišaudymas įvyko tarp demonstrantų ir policijos pajėgų. Dar vienas žmogus žuvo rugsėjo 16 d.

Pakistano Chaiber Pachtunchv provincijoje buvo sudegintas vietinės spaudos klubas, o Aukštutinio Diro rajone - užpultas valdžios pastatas. Be kita ko, Pešavaro mieste tūkstančiai studentų surengė demonstracijas, informuoja naujienų agentūra *AFP*.

Pietiniame Filipinų Maravio mieste apie 3 tūkst. protestuotojų **sudegino JAV ir Izraelio vėliavas**, o šimtai studentų Jemeno sostinėje Sanoje reikalavo iš šalies išsiųsti JAV ambasadorių, skelbia *AFP*.

Indonezijos sostinėje Džakartoje šimtai protestuotojų susirėmė su policijos pareigūnais, mėtė į juos akmenis ir butelius su padegamuoju skysčiu, o pareigūnai panaudojo ašarines dujas.

Apie protestus pranešama Indijos Džamu ir Kašmyro valstijos vasaros sostinėje Šrinagare.

Be kita ko, šimtai palestiniečių dalyvavo taikiame proteste Ramaloje.

Anksčiau protestuotojai Afganistano sostinėje Kabule nusiaubė policijos automobilius, šaudė ir skandavo šukius prieš JAV.

Libane organizuojamas masinis mitingas po to, kai kovingojo „Hezbollah“ judė-

jimo vadovas šeichas Hassan Nasrallah paragino šalininkus savo pyktį nukreipti ne tik prieš JAV ambasadas, bet ir paraginti vyriausybės veikti. Pranašas Mahometas ir Koranas esą turi būti gerbiami visame pasaulyje.

Pastarosiomis savaitėmis į viešumą iškilo JAV sukurtas filmas, pavadintas „**Musulmonų nekaltybė**“, o pirmieji protestai kilo rugsėjo 4 d. Egipto sostinėje Kaire. Daugiau kaip 100 žmonių, pasipiktinusių Jungtinėse Valstijose sukurtu filmu „Musulmonų nekaltybė“, mėgino surengti protesto akciją prie Amerikos ambasados Azerbaidžano sostinėje Baku, praneša *INEWS.AZ*.

Mitingo dalyvius išvaikė policija. Agentūros „Turan“ duomenimis, demonstrantai buvo sustabdyti Amerikos diplomatinės misijos prieigose. Jie siuntė prakeiksmus antiislamiškos juostos autoriams, šaukė: „Alachas yra didis!“ Vaikydami akcijos dalyvius policininkai panaudojo jėgą. Įvairiais duomenimis, sulaukyta 15-30 žmonių.

Pranašą Mahometą išjuokiantis filmas „Musulmonų nekaltumas“ sukėlė neregėtą protesto bangą islamo šalyse.

Lietuva Baltarusijai rugsėjo 21 d. įteikė notą, kurioje prašoma pateikti informaciją dėl Lietuvos oro erdvės pažeidimo rugsėjo 18 d., 16:54 val. Valstybės sienos apsaugos tarnyba pranešė, jog Vilniaus rinktinės Ikitiesminio tyrimo skyriuje pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl neteisėto valstybės sienos perėjimo rugsėjo 18 dieną.

ELTA

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

UŽ KĄ LIETUVIAI BALSUOS?

Lietuvos Seimo rinkimuose dalyvaus 28 partijos. Visų partijų vadovai žada, jei jos valdytų valstybę, Lietuva suklestėtų ir žmonių gyvenimas būtų daug geresnis, ko nebuvo per visus atkurtos nepriklausomybės metus. Tik balsuokite už mus.

Bet žadėti ir mokyti kitus, daugelio partiečių žodžiai, kuriems moralė nieko nereikšmia, nes „dauguma mūsų politikų yra žymūs moralistai, grasintojai ir demagogai, bet patys nėra moralūs, absoliuti dauguma jų labai dažnai taiko dvejetainius standartus sau ir kitiems“, – rašo „Veido“ žurnalo redaktorius Gintaras Serafinas.

Iki rinkimų liko trys savaitės. Daugumos partijų programos surašytos gražiais žodžiais, bendromis sąvokomis, kad reikia „Teisingumo“, „Tiesos“, „Darbo“, geresnio gyvenimo, bet ką jų vadai darė ar daro, kad žmonės geriau gyventų, neaišku, dažniausiai nieko. Teisingumą ir korupcijos pažabojimą žada daugelio partijų vadai, kurie patys nieko bendro neturi nei su tvarka, nei su teisingumu, nei su teisybe. „Kaip mums tokius dalykus gali žadėti teisti, teisiami ar susikompromitavę asmenys?“, - klausia „Veidas“ (Nr. 34.).

Dešimtys kandidatų spalio mėnesį vyksiančiuose rinkimuose savo biografijose nurodė buvę teisti nepriklausomoje Lietuvoje. Tarp jų – trys sąrašų vadovai, politikoje nebe pirmi metai, teisti už naminės degtinės gaminimą, išprievartavimą, kyšininkavimą. Daugelis teistų politikų skelbiasi buvę neteisingai nubausti. Vilniaus meras A. Zuokas sakosi, kad „nubaustas už gerus darbus, tačiau teistumas buvo panaikintas...“

Socialistinio liaudies fronto partijos pirmininkas Algirdas Paleckis, už pareiškimus, neva per Sausio 13-osios įvykius „saviškiai šaudė į savus“ nuteistas ir savo anketoje Vyriausiajam rinkimų komitetui tvirtina: „Buvau nuteistas, nes nepabijojau paviesti nepatogius faktus“.

Yra ir daugiau teistų kandidatų į Seimą, kaip kad už neteisėtą finansinę veiklą vadovautame dienraštyje „Lietuvos aidas“ – Saulius Stoma.

Šiomet į Lietuvos Seimą nori patekti daugiau kaip trys dešimtys asmenų, deklaravusių, kad buvo teisti. Net ir Žemaičių partijos kandidatas – tarp teistųjų. Po keletą teistų asmenų sąrašuose turi Demokratinė darbo ir vienybės partija, Valstiečių ir žaliųjų sąjunga, Darbo partija ir Drąsos kelias. Apie tai skaitome Lietuvos žiniasklaidoje.

Kandidatams į Lietuvos Seimo rinkimus pateikus pajamų mokesčių dokumentus, paaiškėjo, kad bankininkas, Kauno „Žalgirio“ savininkas ir kandidatas į Lietuvos Seimą Vladimiras Romanovas pernai nuo gautų 20,132 milijonų litų sumokėjo tik 0.67 procentus pajamų mokesčio, o Seimo narys Valdemaras Valkiūnas – nuo 0,899 milijonų litų mokesčiams sumokėjo 1.39 procentus. Standartinis mokesčių tarifas yra 15 procentų.

Malonu, kad Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė viešai paragino rinkėjus gerai pagalvoti prieš balsuojant „už tuos, kurie jums žada, bet kurie daro priešingai“. Prezidentė įvardijo ir tris partijas – Artūro Zuoko „Taip“, socialdemokratų ir „darbiečius“. Tai pirmas kartas, kai Lietuvos valstybės vadovas pareiškia tokią griežtą poziciją prieš rinkimus konkrečių partijų atžvilgiu.

S. Tūbėnas

SU RYTŲ KAIMYNU SAULĖS IEŠKOTI SUDĖTINGA

Politikai, kaip ir eiliniai piliečiai, turi teisę nusišnekėti. Praeitą sekmadienį per televizijos debatus ta teise pasinaudojo Darbo ir Socialdemokratų partijų vadovai. Pasak Viktor Uspaskich, „Rusijai nieko nereikia iš Lietuvos. Pas juos va tiek teritorijos yra, užteks jiems.“ Gal Uspaskich užmiršo, kad Stalino metais Sovietų sąjunga buvo gerokai didesnė negu dabartinė Rusija, bet okupavo ir inkorporavo ne tik Baltijos šalis, bet ir dalį Suomijos bei Karaliaučiaus sritį.

Algirdas Butkevičius ir partijos kolega Juozas Bernatoniš pažymėjo, kad santykiai tarp Lietuvos ir Rusijos yra labai atšalę, duodami suprasti, jog Lietuvai tenka atsakomybę už pašlijusius santykius. Kas ne kas, bet socialdemokratai savo kailiu patyrė, kaip sunku bendrauti su imperinio mąstymo neatsisakiusiu Kremliumi. Lietuvos santykiai su Rusija buvo labiausiai įtempti 2006-2008 m., kai socdemai vadovavo Lietuvos vyriausybei. Jie Lietuvai svarbu turėti gerus ryšius su visais kaimynais, ypač su tokia galinga šalimi ir svarbia prekybos partnere kaip Rusija. Bet negali būti gerų ryšių, jei Kremlius nesistengia derinti savo ir partnerio norus, bet laukia, jog partneris pasyviai priimtų jam primetamas sąlygas.

2009-2010 m. prezidentė Dalia Grybauskaitė ir premjeras Andrius Kubilius mėgino gerinti santykius su Maskva. Pasisekė pašalinti dalį susikaupusių nesutarimų, būta teigiamų poslinkių ekonomikos ir kultūros srityse. Bet Rusija yra pasiryžusi bendrauti tik savo sąlygomis, kurios yra Lietuvai nepriimtinos. 2010 m. pradžios susitikime su Grybauskaite Putin pagrindinį dėmesį skyrė energetikai. Jis siūlė drauge statyti naują atominę elektrinę Kaliningrade, žinodamas, kad Lietuvos prisijungimas prie projekto reikštų savo įgėgainės statybos atsisakymą. Putin dar pasiūlė geranoriškai spręsti dujų tiekimo problemas, sudarydamas sąlygas jas įsigyti palankiomis sąlygomis. Neabejoju, jog tai būtų reikalavę didesnių ilgalaičių įsipareigojimų „Gazpromui“. Prezidentė nenusileido, tvirtai atmesdama raginimą prisijungti

prie Kaliningrado atominės statymo. Pritarimas Putin siūlymams būtų padidinęs energetinį priklausomumą ir pažeidžiamumą. Tai per aukšta kaina Lietuvai, ką turėtų suprasti darbiečiai ir socdemai.

Putin sąlygos nebuvo atsitiktinės. Rusija vis priekaištavo Lietuvai dėl Putin siūlymų atmetimo, duodama suprasti, jog santykiai pagerės tik tuo atveju, jei Lietuva pakeis savo nuostatas.

Rusiją dar erzina Lietuvos reikalavimas dėl okupacijos žalos kompensavimo. Lietuva turi teisę reikalauti kompensacijos, nors turi suprasti, jog dabartinėmis sąlygomis joks Rusijos vadovas negali tam pritarti. Rusijos politikas, išdrįšęs padaryti nuolaidų šiuo klausimu sukeltų milžinišką politinę audrą, būti apkaltintas išdavyste, turėtų atsisakyti politinės karjeros. Tokio pat likimo sulauktų Lietuvos politikas, kuris vienašališkai ir nuosekliai ragintų palaiduoti kompensacijos klausimą. Tad Kremlius žino, jog dabartinėmis aplinkybėmis Lietuva negali atsisakyti žalos kompensavimo, bet sąmoningai sieja gerus ryšius su Lietuvos nuolaidžiuviu, net keliaklupčiaviu. **Tiesa, Lietuvos politikai mažai mini kompensavimą išskyrus prieš rinkimus, kai siekiama sutelkti rinkėjus.** Šitoks spekuliacijomis per rinkimus gali skatinti Rusiją galvoti, kad kompensacija Lietuvai tik politinis futbolis.

Nenoriu teigti, jog Lietuvos politika Rusijos atžvilgiu visada buvo nepriekaištinga. 2006-2008 m. Lietuva įsijautė į buldogo vaidmenį, dažnai ir viešai kritikavo Rusiją, nutarė blokuoti ES derybas su Rusija dėl naujos partnerystės ir bendradarbiavimo sutarties. Lietuva itin smarkiai kritikavo planus statyti dujotiekį Nordstream, stengėsi jam užkirsti kelią, priekaištavo Vokietijai, jog ji pasiryžusi išduoti vertybes, kad gautų vamzdyną. Ši kovinga retorika pykdė ne tik Rusija, bet ir ES šalis, į kurias buvo nukreiptas Lietuvos pamokslavimas. Lietuva nebuvo vienintelė šalis, kuri taip aistringai reagavo į Nordstream statybą. 2006 m. tuometinis Lenkijos gynybos ministras Radoslaw Sikorski

susitarimą dėl Nordstream sulygino su Molotov-Ribbentrop paktu. Nordstream pastatytas, bet Vokietija neišdavė nei Lenkijos, nei Lietuvos, o pasaulis nesugriuvo.

Einzelgaenger vaidmuo netinka mažai šaliai, neturinčiai savarankiško svorio pasaulyje. Jos balsas bus svaresnis, tik jei ji suderės savo poziciją su kitomis šalimis, laimės jų pritarimą, arba labai atsargiai pasirinks kovos lauką. Šiuo atžvilgiu dabartinė Vyriausybė protingai veikia, nutardama griežtai įgyvendinti trečiąją ES energetikos paketą, kuris atskiria dujų tiekėjus nuo vamzdynų. ES negali nepaisyti savo direktyvų ar užmerkti akis į konkurenciją ribojančius veiksmus, tad ji palaiko ir turi palaikyti Lietuvą.

Lietuva gražiai sulošė. Europos komisijai pradėjus tyrimą, ar „Gazprom“ nepažeidžia antimonopolinių ES taisyklių, Putin sprogo ir paskelbė dekretą, nurodantį, kad Rusijos strateginės bendrovės ir jų antrinės įmonės negali atlikti tam tikrų veiksmų be išankstinio Rusijos vyriausybės įgaliotos institucijos leidimo. Savo dekretu ir pykčio proveržiu Putin tik patvirtino kas seniai žinoma, būtent, kad Rusijos valdžia lemia gamtinių dujų kainas.

Putin klydo, jei manė, kad įbaugins ES. Lietuvoje viešintis energetikos eurokomisaras Günther Oettinger pareiškė, kad Rusija žino ES taisykles ir privalo jų laikytis.

Rusija greit neatleis Lietuvai už mestą iššūkį, už įžeistą didybę. Dėlto nereikia pabūgti, juolab, kad kaprizinga kaimynė yra sunkiai prognozuojama. Lietuva anksčiau buvo baudžiama už nieką, vien už nenorą Rusijai nuolaidžiauti, pvz., kai neva sugedo dujotiekis „Družba“. Be to, Rusija nėra visagalė. Jei ji mėgintų nutraukti dujų tiekimą ar taikyti griežtesnes priemones prieš Lietuvą, ES negalės nereaguoti. Galimos sankcijos vers Maskvą susitramdyti.

Grybauskaitė taikliai pastebėjo, kad „su Rytų kaimynu saulės ieškoti sudėtinga, nes nemokamai saulės ten nedalinama“. Tai turi suprasti socdemai ir darbiečiai.

Kęstutis Girnius, Alfa.lt

TOMAS VENCLOVA PERSPĖJA DĖL DEŠINIŲJŲ GRĖSMĖS

Lietuvos žmonės nesupranta, koks žmonijai pavojingas dešinysis ekstremizmas, perspėja JAV Yale universiteto profesorius emeritas, poetas, eseistas Tomas Venclova. Jis taip pat stebisi Seimo nariais, palaikančiais Kovo 11-osios eitynes.

Pasak T. Venclovos, kraštutinumai visada blogai. Žmonijai naudos nedavė nei kraštutinė kairė su komunizmu, maoizmu, anarchizmu, nei kraštutinė dešinė – neonacizmas, fašizmas, kraštutinis ekstremistinis nacionalizmas ir panašiai.

T. Venclovos manymu, Lietuvoje yra ir viena, ir kita. Tačiau, mano jis, **kraštutinė kairė ir jai atstovaujantis Algirdas Paleckis nėra pavojinga** – to visi jau ne taip seniai atsikandę ir žino, kuo tai gresia.

„O kraštutinės dešinės atsikandę gerokai seniau ir
(Nukelta į 4 psl.)

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ SAJUNGA VIEŠAS PAREIŠKIMAS

Dėl Darbo partijos pirmininko dalyvavimo
rinkimuose į Seimą

Vilnius, 2012 m. rugsėjo 18 d.

Ir vėl Lietuva audrose, kuriose tūkstantmetės istorijos tėkmėje tai palūždavome, tai pakildavome. 1918 metais pakildavome todėl, kad mūsų kaimas išsaugojo taurią mūsų kaimiečio dvasią, paremtą mūsų religijos vertybėmis, humaniškais papročiais ir negausios, bet stiprios inteligentijos nešamos šviesos bei siekio „už neprigulimybę“.

Šiandien mūsų kaimas sugriautas, žmonės išsivaiščioję, o mūsų inteligentijos dvasia, anot Vinco Kudirkos, apsnūdus. Maža to, dalis apsisukusių didžiaisiais rašytojais, intelektualais savo knygomis, straipsniais, pareiškimais lenktyniauja kas šmaikščiau apdergs mūsų šiandieninę Lietuvą, mūsų dorovės pagrindą - religiją, istoriją, mūsų laisvės kovotojus ir kankinius. Tokie sulaukia valstybės paramos, pašlovinami apdovanojimais.

Gausi Lietuvos rašytojų sąjunga per ilgus okupacijos metus neparašė „stalčiuose“ nepaliko nei vieno romano iš mūsų kruvinos, bet didvyriškos to meto istorijos. Net didžiai gerbiamas Justinas Marcinkevičius (kuriuo vardu žadama pavadinti tiltą) tam nepaskyrė net trumpiausio eilėraščio. Nebeturime pripažintų tautos šauklių, kurie keltų mūsų dvasią.

(Atkelta iš 3 psl.)

TOMAS VENCLOVA...

kaip reikiant nežino, kuo tas gresia. Mano manymu, tai grėsmingiau, kadangi tai gali patraukti daug daugiau žmonių. Nesakau, kad juos reikia drausti, naikinti, bet reikia bent jau prieš tai griežtai pasisakyti. Jeigu koks seimūnas palaiko eiseną Gedimino prospektu, kurioje kelia abejotinus šūkius, man toks seimūnas negali būti simpatingas“, – Vytauto Didžiojo universitete bendraudamas su žurnalistais sakė T. Venclova.

Lietuvoje jau tradicija tapo Kovo 11-osios nacionalistų eitynės. Jose ne kartą skanduoti šūkiu „Lietuva – lietuviams“ bei panašūs. Ši akcija prieš keletą metų yra sulaukusi užsienio šalių ambasadorių pasipiktinimo. Jose yra dalyvavęs valdančiosios Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų parlamentaras Kazimieras Uoka. Tiesa, vėliau konservatoriai pasmerkė tokiu būdu propaguojamą patriotizmą.

Išnaikintas kaimas, ištuštėjusi Rytų Lietuva, (vienintelis dar neprarastas turtas) iki šiol nesulaukė visų valdžių dėmesio, palikta natūraliai mirčiai. Žmonės savo išgyvenimo klausimus sprendžia savaip - vieni emigruodami, kiti grobdami. Lietuva katastrofiškai tuštėja.

Dabar ne godaus kaimyno prieš, bet mūsų pačių sukurtomis niekaip neišsprendžiamomis problemomis, neatsakinga spauda bei opozicinių partijų vadų veiksmais, dažnai nukreiptais prieš pačią Lietuvą, kurią jie taip ištroškę valdyti, valstybę į klampynę įtraukė. Tenka apgailėtai, jog tos partijos ir jų vadovai taikosi į valdžią. Ar galime jiems patikėti Lietuvą? Vienas iš tokių partijų vadovų yra Darbo partijos pirmininkas, kartą nuo teisėsaugos pabėgęs į Maskvą, Viktoras Uspaskichas.

Mes nesame nacionalistai ir nieko neturime prieš rusų ir kitas tautas. Daugeliu rusų mes didžiuojamės. Kai toks vienas rusas ateina į Lietuvą vystyti verslo ir siekti turto, mes negalime prieštarauti, tai natūralus verslininko siekis. Tačiau kai tas verslininkas, tapęs turtauoliu ir Darbo partijos pirmininku, dabar nori ir valdžios, visi turime susirūpinti. Susirūpinti turime ir dėl to, jog tas verslininkas nesena iš kaimynų sostinės rodė mums špygą, dergė mūsų valstybę. Jis neturi jokių Lietuvos gelbėjimo planų, neturi deramo išsilavinimo, nemoka kalbų, jam pareikšti įtarimai, teisiama. Su tokiais partijos vadovo duomenimis eiti į valdžią, reiškia tikėti, jog mūsų tauta yra visiškai degradavusi. Tauta jau dukart apsigavo, kai Darbo partijos pirmininką Viktorą Uspaskichą išrinko į Lietuvos Seimą ir Europarlamentą.

Mes kreipiamės į Lietuvos piliečius, inteligentiją, visuomenines organizacijas, spaudą, radiją artėjančių rinkimų aki-vaizdoje aiškinti visuomenei susidariusią padėtį, balsuoti tik už tuos kandidatus ir partijas, kurios savo veikla įrodė naudą valstybei ir pastatyti užkardą tiems, kurie neverti būti aukščiausioje valdžioje.

LLKS valdybos pirmininkas **Jonas Burokas**

Prezidentė suteikė brigados generolo laipsnį Lietuvos kariuomenės Jungtinio štabo viršininkui pulkininkui Vilmantui Tamošaičiui.

Dž. G. Barysaitės nuotr.

KARIUOMENĖS MAŽINTI NEGALIMA

Seimas pradėjo svarstyti, kokio dydžio kariuomenę Lietuva turės 2013 metais. Paprastai parlamente įstatymu nustatomas minimalus ir maksimalus karių ribinis skaičius, tačiau realiai kariuomenės dydį nulemia krašto apsaugos biudžetas.

Šios rinkimų į Seimą kampanijos metu vienoje debatų laidoje buvo iškelti klausimai, kokį dydį sudaro kariuomenės personalo išlaidos. Tiems, kurie nėra gerai susipažinę su krašto apsaugos biudžeto sudarymo principais, noriu pasakyti, jog biudžeto pyragą sudaro trys pagrindinės dalys: personalo išlaidos, socialinio draudimo išlaidos, mityba, apranga, kvalifikacijos kėlimas, medikamentai, kt.), eksploatacinės išlaidos, išlaidos sandoriams ir ginkluotei. 2011 m. personalo išlaidos siekė 62 proc., eksploatacinėms išlaidoms skyrėme apie 19 proc., ginkluotei ir investicijoms - 11 proc.

Remiantis NATO reikalavimais, geriausiai funkcionuoja tos kariuomenės, kuriose personalo išlaidos siekia apie 50 procentų. Tačiau tokias proporcijas sugeba pasiekti labai nedaug valstybių. Štai Lietuvoje neseniai apsilankęs Italijos gynybos ministras Giampaolo Di Paola teigė, kad Italijos kariuomenės personalo išlaidos siekia apie 70 procentų.

Be abejo, norint siekti efektyviai veikiančios kariuome-

nės, reikia, kad tos proporcijos keistųsi, nes jei nėra pakankamai lėšų kariniam rengimui, ginklams, karinei technikai - tokia kariuomenė nėra efektyvi. Todėl šį pavasarį pasiektas politinių partijų susitarimas dėl gynybos finansavimo iki 2 proc. nuo Bendrojo vidaus produkto (BVP) pasirašytas ne tik dėl to, kad esame įsipareigoję NATO siekti 2 proc. BVP. Visų pirma, toks susitarimas reikalingas mums patiems. Jei mes nesugebėsime palaipsniui didinti krašto apsaugos finansavimo, reikės mažinti jau ir taip vieną mažiausių kariuomenių vienam tūkstančiui gyventojų regione.

Norint išlaikyti proporcijas ir pasiekti standartų, yra tik du keliai. Pirmas - didinti lėšas, skiriamas krašto apsaugai, ir jas nukreipti į ginkluotės įsigijimus ir kovinių karių rengimą. Antras - mažinti kariuomenę, o tuomet automatiškai sumažės ir išlaidos personalui biudžeto pyrage.

Aš kategoriškai nesutinku su antruoju variantu, nes padėtis mūsų regione nėra tokia paprasta, kaip kai kam gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio.

Kaip pavyzdį norėčiau paminėti suomių, racionalius žmones, vėjais pinigų nemėtančius, tačiau iš JAV perkančius naujausią modernią ginkluotę. Suomiai išlaiko ir šauktinių kariuomenę, turi nemažą rezervą ir supranta, kad šiame regione, deja, įtampos

dar nėra pasibaigę.

Galų gale ir šiek tiek didesnis personalo išlaidų procentas nėra tokia didelė tragedija, nes sunkmečio sąlygomis siekėme išsaugoti mūsų kariuomenės esmę - žmones, pasirengusius ginti Tėvynę. Ginklų ir technikos su partnerių pagalba esant reikalui galima įsigyti daug greičiau nei spėtume paruošti žmones ginti valstybę. Pavyzdžiui, norint parengti bataliono vadą reikia apie 15 metų. Jau nekalbu apie tai, kad šiandien vienas svarbiausių uždavinių - rengti rezervą, kurį pagal aiškų planą pradėjome rengti tik nuo praėjusių metų. Tai darome keliomis kryptimis: išmokyti gynybos pagrindų 12 savaičių baziniuose kariniuose mokymuose kviečiame naujai priaugančią kartą, taip pat studentus kviečiame į jaunesniųjų karininkų vadų kursus aukštesiose mokyklose. Kita kryptis - kartotiniai rezervo karių mokymai, kuomet atsargos kariai grįžta atnaujinti karinių įgūdžių ir yra priskiriami konkrečioms kariuomenės daliniams.

Lietuvos profesionali kariuomenė šiandien yra mažutė, jos dar labiau mažinti nebėra kur, tačiau taikos sąlygomis toks profesionalių karių skaičius (minimum 7700, maksimum 8400), kurį svarsto Seimas - yra pakankamas. Pabrėžčiau, kad visą dėmesį turime sutelkti į rezervo rengimą.

Rasa Juknevičienė, krašto apsaugos ministrė

IKI 2013 M. PABAIGOS IŠ AFGANISTANO BUS IŠVESTI LIETUVOS KARIAI

Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė rugsėjo 20 d. Krašto apsaugos ministerijoje vykusios spaudos konferencijos metu informavo, kad iki 2013 m. pabaigos numatoma visiškai išvesti Lietuvos karius iš Afganistano Goro provincijos ir uždaryti Lietuvos vadovauja-

mos Goro provincijos atkūrimo grupę.

Goro provincijos atkūrimo grupės stovykloje su Lietuvos kariais ir civiliais tarnauja ir dirba Gruzijos, Japonijos, JAV, Lenkijos, Suomijos, Čekijos, Ukrainos, Kroatijos ir Bulgarijos atstovai.

KAM inf.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LA PARASADOJE JAV SUKRETOJIS
LIETUVOS GABRIELIS KROKALIS

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAISE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

VOKIEČIAI ĮŽENGĖ NE Į SOVIETŲ SAJUNGĄ

Vidmantas Valiušaitis

„Man jau seniai kildavo klausimas: ar karo pradžia reiškia, kad vokiečių kariuomenė iš tikrųjų peržengė Sovietų Sąjungos sieną?“ - klausė profesorius Vytautas Landsbergis Signatarų namuose pristatydamas savo naujausią knygą „Rezistencijos pradžia. 1941-ųjų Birželis: dokumentai apie šešių savaičių Laikinąją Lietuvos Vyriausybę“. Ir kėlė retorinius klausimus: „Ar pripažįstame, kad tai buvo teisėta Sovietų Sąjungos siena? Ir kad per Lietuvą einama kaip per Sovietų Sąjungą?“

Būtent sukilėliai ir Laikinoji Vyriausybė, pasak V. Landsbergio, turėjo labai aiškų tikslą - parodyti, kad vokiečiai įžengė ne į Sovietų Sąjungą. „Tai mes bandome jau daugiau nei 20 metų po Kovo 11-osios grąžinti į pasaulio sąmonę: mes nebuvo Sovietų Sąjunga - tvirtino pirmasis nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos vadovas. - Buvome laikinai okupuota Lietuvos valstybė. Tas pats atsitiko ir 1940-1941 metais: vokiečiai įžengė į prieš tai sovietų okupuotą Lietuvos valstybę.“

Po knygos pristatymo V. Landsbergis atsakė į portalo *lytas.lt* klausimus.

- Knygos pristatyme minėjote „kontroversijas, triukšmus, protestus ir tam tikras demagogijas“ dėl Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio pelenų pagerbimo ir palaidojimo Lietuvoje. Ginčijamasi dėl 70 metų senumo istorijos faktų. Gyvuju atmintis jų nebesiekia. O štai 1991-ųjų Sausio įvykius didesnė visuomenės dalis dar gerai prisimena. Nepaisant to, kai kam vis tiek atrodo,

kad ten „savi šaudė į savus“. Ar esama paralelių tarp 1941-ųjų Birželio ir 1991-ųjų Sausio įvykių faktų interpretavimo prasme?

- Faktai visada interpretuojami. Geruoju atveju - tikrinamas jų teisingumas, kad tai tikri faktai. O dažnai faktai tik interpretuojami politiškai - kaip kam reikia. Net pirmiau eina interpretacija, paskui - faktų „prilenkimas“. G. Hegelis yra pasakęs: faktai turi „vaškinę nosį“. Į kurią pusę nori, į tą palenki. **Dėl Sausio 13-osios iškraipymų ir sovietų nekaltybės tai tiesiog užsakytas dalykas**, o ne „kai kam atrodo“.

Visada bandau pabrėžti faktų istoriją. Nors mums brukamos interpretacijos. Dabar tai vadinama „naratyvais“, „pasakojimais“. Yra toks „pasakojimas“, yra kitoks... Tartum jie būtų vienodos vertės. Gali plaukioti tarp tų naratyvų, pasirinkti, kuris patinka. Ar pasidaryti savo ir jį skleisti. Tada išsiplauna linijos, skiriamoji riba tarp tiesos ir netiesos, belieka „naratyvai“. Bet tai jau ne iš mūsų civilizacijos, kurioje tiesa turėjo aukščiausią vertę.

- Ar išvelgiate paralelių tarp pastangų tada ir dabar ginti teises į Lietuvos valstybingumą?

- Kovo 11-oji ir tolesni nuoseklūs sprendimai buvo aiški indikacija: čia kita valstybė; ji nesutinka, kad jos piliečiai tarnautų svetimos valstybės kariuomenėje.

Tačiau buvo sakoma: „neteisinga politika“, todėl blokada. Paklausus iš šalės „Tai ką, ir Kovo 11-oji - neteisinga?“, gerbiamas Algirdas Brazauskas sakė: ne, kalbu ne dėl Kovo 11-osios. Bet po to...

(šypsosi).

Prisiminkime: buvo pavasaris, pavasarinis šaukimas. Ir jeigu mes ramiai žiūrim kaip anie surinkinėja mūsų jaunią, tai kokia mes valstybė? Nėra apie ką kalbėti. Todėl mes nustatėme: SSRS karinių komisariatų veikla nutraukiama, niekas neprivalo eiti tarnauti į svetimą kariuomenę.

O faktų „vaškinės nosis“ galima kraipyti. Rodyti, kaip mes „klaidingai“ elgėmės ir kodėl esam „kalti“ dėl Sausio 13-osios.

- Grižkime prie knygos. Pristatydamas ją pastebėjote, kad dalis apsišvietusių, inteligentiškų žmonių nemąsto realistiškai, nemąsto to meto sąlygas ir politinį kontekstą atitinkančiomis kategorijomis. Kaip paaiškintumėte, kad J. Brazaičio pelenų perlaidojimo atveju spaudimas Lietuvai vis dėlto buvo platesnis, negu tik atskirų inteligentų nepasitenkinimas?

- Spraga - mūsų pačių nepadarytas darbas. Istorijos tyrimų stoka. Turi būti nušviesta visa Laikinosios Vyriausybės veikla. Matoma ne vien per žydų likimo prizmę. Jų likimas buvo baisus. O kas nors lengvai mėto kaltinimus: kodėl Laikinoji Vyriausybė neapgyvė žydų? Nerealūs dalykai.

Juk vyriausybė neturėjo tikslo persekioti žydų. Jų tikslas buvo visai kitas - Lietuvos valstybė. Galbūt galime vėl turėti Lietuvos valstybę? Įtvirtinti sampratą: **vokiečių kariuomenė atėjo į Lietuvą, o ne į Sovietų Sąjungą**. Ir kaip ji toliau čia elgiasi - jau dvišalis reikalas. Lietuvos ir Vokietijos. Jeigu Lietuvos atstovybė yra Laikinoji Vyriausybė, kurią pripažįsta tauta. Kadangi tauta labai parėmė sukilimą. Jei su tuo skaitosi ir Vokietija, kalbasi su Lietuva. Per Laikinąją Vyriausybę.

Tada suprantama, galima būtų kalbėti apie atsakomybę: kalbėjosi, derėjosi. Taip pat žydų klausimu. Nepavykus susitarti - priėmė kokią nors poziciją. Arba nutraukiam santykius, likviduojamės, arba liekam savo poste, pareikšdami valstybės protestą. Tada vokiečiai likviduoti. Iš karto. Būtų „garbinga savižudybė“. Bet jeigu apskritai esi subjektas, su kuriuo kalbamasi.

Kita vertus, buvo bandymų paveikti. Neoficialių, pavyzdžiui, dvasininkų. Arba net ir oficialių. Jeigu krašto apsaugos ministras ėjo pas vokiečių kariuomenės vadą Lietuvoje kalbėtis dėl žydų, tai jis ėjo ne kaip privatus asmuo Stasys Raštikis. Jis ėjo kaip Laikinosios Vyriausybės ministras. Tai vis dėlto Laikinosios Vyriausybės

veiksmai: stabdyti, švelninti, mėginti kaip nors žydų likimą pakreipti kitaip, negu buvo jau žinoma iš nacionalsocialistų doktrinos, kad jie turi būti apskritai pašalinti.

Dabar jau žinoma, kad vokiečiai siūlė Sovietų Sąjungai priimti Europos žydus. Kai dar buvo sąjungininkai ir bendravo. Bet gavo atsakymą: „Mums jų nereikia, mums užtenka ir savų“.

Vadinasi, ir savi žydai sovietų buvo matomi kaip negerovė, kurios ir taip esą „per daug“. O dar keli milijonai iš Europos?

Gana akivaizdi situacija, kad nepabėgusių Lietuvos žydų išgelbėti nebuvo įmanoma. Nebent padėti, pagelbėti, pratęsti... Net ir toks, palyginti, dalinis klausimas, kaip steigimas geto, kuris paskutiniame (Nukelta į 10 psl.)

KOLABORAVIMAS IR MASINĖS ŽUDYNĖS

Arvydas Anušauskas

RECENZIJĄ (VI)

Sąmoningai ar ne, retkarčiais skaitytojui norima sukelti įspūdį, kad visas Europos žydų holokaustas įvykdytas lietuvių rankomis arba tik jiems aktyviai bendrininkaujant.

Manau, kad kalbėdamas apie holokausto talkininkus autorius galėjo daugiau dėmesio skirti tokiems dalykams, kuriuos jis vadina „nepatvirtintais“. Anot jo, „nepatvirtinta, kad kas nors būtų patekęs į kalėjimą ir koncentracijos stovyklą ar net būtų buvęs sušaudytas už atsisakymą šaudyti. Visi NS procesų metu

gynėjų nurodyti atvejai yra po 1945 m. sukurtos legendos“ (267). Autorius mini tik vieną atvejį, kai vokiečių karininkas Battelis sukliudė žudyti žydus. **Bet Lietuvoje 1941 m. ne kartą atsisakyta dalyvauti žydų žudynėse**, ir jei autorius būtų patyrinėjęs tas tariamas „legendas“, būtų turėjęs pakeisti dar vieną savo aksiomą.

Vis dėlto autorius neatsispyrė pagundai ir pateikė skaitytojams naujų „legendų“. Žydų naikinimas iš tikrųjų buvo tokia nepaprastai žiauri akcija, kad viskas buvo įmanoma, todėl

knygos autorius pasakoja apie aukų drabužius, kurie „pirmomis masinių žudynių dienomis buvo dovanojami ukrainiečių ir lietuvių žiūrovams“ (269), apie tai, kad garsiuju „Lietūkiu“ gario žudynių žiūrovai giedojo Lietuvos tautinį himną (147) ir pan.

Kaip vertinti Kauno TDA bataliono vardinį sąrašą (193–252), kuris užima didelę knygos dalį, net didesnę negu TDA bataliono veiklos analizė? Į sąrašą pateko priimti į TDA batalioną 1755 vyrai. Autorius teigia, kad liepos mėnesį batalioną paliko 274 žmonės, 17 dezertyravo ir 44 buvo pašalinti kaip netinkami (146). Pavyzdžiui, Jonas Ripinskas, įstojęs į TDA batalioną 1-ąją kuopą 1941 m. birželio 28 d., atleistas 1941 m. liepos 9 d.,

Algirdas Šaulys priimtas 1941 m. birželio 30 d., atleistas 1941 m. liepos 12 d., Henrikas Tumaitis priimtas 1941 m. liepos 2 d., atleistas 1941 m. liepos 10 d. Visi jie įrašyti į K. Stang sudarytus batalionų kareivių sąrašus. Vadinasi, į juos įtraukti ir tie žmonės, kurie su holokaustu negalėjo būti susiję. Kiek tiesiogiai susijusių su žydų naikinimu (be tų 57 J. Hamann komandos narių) – neaišku. Tyrimas neatliktas, bet daug kas paskubėjo viešai pareikšti, kad K. Stang knygoje paskelbtas vien lietuvių žydšaudžių sąrašas.

Nepagrįstos spekuliacijos, nepatikimais šaltiniais grindžiamos tezės ir išvados kai kurias knygos dalis pavertė neaukšto mokslinio lygio tekstais. Siekis surasti „itin galias

istorines šaknis turėjusią ir prieškarinio Lietuvoje valstybinio lygiu remtą antisemitinę politiką“ ir kartu visišką Lietuvos pirmosios sovietinės okupacijos padarinių ignoravimą, manau, turėjo lemiama neigiamą įtaką knygai. Galima tik pažymėti, jog autorius, remdamasis Vokietijoje esančiais šaltiniais, tikrai labai detalai atskleidė masinių žudynių organizatorių ir ypač J. Hamann motorizuotojo būrio veiklos užkulisius (taip pat priežastis, dėl kurių 57 lietuviai dalyvavo žydų žudynėse) bei Kauno TDA bataliono kasdienę veiklą. Manau, kad viena išvada pakankamai aiški: reikia vengti pernelyg didelių spekuliacijų tokiomis opiais klausimais ir tęsti jau pradėtą tyrimą. (Pabaiga)

GINTĖ DAMUŠYTĖ – AMBASADORĖ SU PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENE

Siekiant sustiprinti ryšius su užsienio lietuvių organizacijomis Gintė Damušytė paskirta ambasadore ryšių su Pasaulio lietuvių bendruomene (PLB) klausimams.

„Ambasadorės diplomatinė patirtis ir užsienio lietuvių reikalų žinojimas sustiprins Užsienio reikalų ministerijos ir PLB bendradarbiavimą“, – ambasadorės paskyrimą komentavo Lietuvos diplomatijos vadovas Audronius Ažubalis.

Šiuo paskyrimu siekiama įtraukti užsienio lietuvių bendruomenes į „Globalios Lietuvos“ programos įgyvendinimą, intensyviau plėtoti užsienio lietuvių edukacinius ir švietėjiškus projektus, telkti diasporos paramą Lietuvai strateginiais klausimais.

Bendradarbiaujant su PLB valdyba bus rengiamasi Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 80-ųjų metinių

minėjimui visame pasaulyje 2013 metais, Pasaulio lietuvių vienybės dienos renginiams, bus siekiama įtraukti užsienio lietuvius į Lietuvos valstybingumo šimtmečio minėjimo renginius, skatinti užsienio lietuvių ir Lietuvos nevyriausybių organizacijų bendradarbiavimą.

„Sieksime geriau išnaudoti ilgametę bendradarbiavimo patirtį su Pasaulio lietuvių bendruomene bei gilinti veiklos kryptis abipusiškai naudingais partnerystės pagrindais“, – teigia G. Damušytė.

JAV gimusi G. Damušytė daugiau nei du dešimtmečius dirbo su užsienio šalių žiniasklaida, 1979–1991 m. ėjo Lietuvos informacijos centro direktorės New York pareigas, koordinavo paramą persekiojamai Lietuvos Katalikų Bažnyčiai ir žmogaus teisių gynėjams, vertė pogrindžio spaudą, buvo Lietuvių ka-

talikų religinės šalpos tarybos direktorė. 1979–1983 m. G. Damušytė buvo Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininkė, JAV lietuvių bendruomenės tarybos narė, 1983–1988 m. – Pasaulio lietuvių bendruomenės Visuomeninių reikalų komisijos valdybos pirmininkė.

1991–1996 m. diplomatė dirbo Lietuvos misijoje prie Jungtinių Tautų, 1998–2001 m. vadovavo Lietuvos ambasada Austrijoje, nuo 2001 m. ėjo Lietuvos ambasadorės prie NATO pareigas. 2006–2008 m. G. Damušytė buvo Užsienio reikalų ministerijos ambasadorė ypatingiems pavedimams, Lietuvos paramos Afganistanui koordinatore. Nuo 2008 m. iki šio paskyrimo G. Damušytė ėjo Lietuvos ambasadorės Kanadoje pareigas.

URM Informacijos ir viešųjų ryšių departamentas

Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas kartu su žmona Gintarija bei keturiais vaikais.

CLEVELAND, OH

GRAŽUS BENDRŲ PASTANGŲ VAISIUS

Cleveland, Ohio, 823 East 185th St., tebestovintis La Salle Theater kino pastatas, turėjęs maždaug 1,300 vietų, duris atidarė 1927 metais. Per šešiasdešimt tris savo gyvavimo metus jis suteikė daug malonumo gausiems įvairių tautybių lankytojams, tarpe jų slovėnams ir lietuviams. Tačiau, metams slenkant, dėl automobilio lengvai pasiekiamų kitų kino teatrų, bei jų supančios apylinkės demografinio veido pasikeitimo, jo ištikimų lankytojų skaičius ėmė sparčiai mažėti ir teatras buvo priverstas užsidaryti.

Laikui bėgant, tuščio pas-

tato savininkai ir nuomininkai keitėsi, kol, pagaliau, atsirado naujas savininkas – pelno nesiekianti organizacija – kuris bando surasti organizaciją ar asmenį, kuris apsiimtų teatrą ir patį pastatą iš pagrindinių atnaujinti, jį vėl padaryti apylinkės gyventojų pramogų centru. O atnaujinti reikia daug ką: neprižiūrimas teatro fasadas jau seniai prarado savo blizgesį: dažai nusilupę, sutrukinėję, lempučių arba dingę ar neveikia, ir t.t. Toks pastato ir teatro stovis nepatiko šalia jo gyvenančiam lietuviui Leonardui Kedžiui ir jis pradėjo ieškoti būdų kaip šią apgailėtina padėtį atitaisyti. Po pakartotinių bandymų, birželio mėn. pradžioje Leonardas Kedys, gavęs nau-

jųjų pastato savininkų sutikimą, sutiko be užmokesčio, nuimti besilupančius dažus ir nudažyti buvusio teatro fasadą ir jis tą darbą atliko.

Rugpjūčio mėn. 14 d. La Salle teatre įvyko šios apylinkės (Block Watch) susirinkimas, kurio metu Cleveland miesto tarybos narys Michael D. Polensek įteikė miesto tarybos padėkos raštą Leonardui Kedžiui už jo pastangas pradant šio pastato atnaujinimą, kartu pajuokaudamas, kad, nors darbai dar neužbaigti, bedirbant reikia būti atsargiam, kad nenusiristum nuo kopėčių. Džiugu, kad vieno, bendruomenės įvaizdį branginančio, asmens pasišventimas jau spėjo duoti gražių vaisių.

Algirdas V. Matulionis

ST. PETERSBURG, FL

Rengiami priešpiečiai.

Dar taip neseniai pradėti rengti ketvirtadienio priešpiečiai lietuvių klube, jau tapo populiarūs mūsų apylinkėse. Kiekvieną ketvirtadienį ne tik gražus skaičius klubo narių atsilanko, bet ir vis dažniau sulaukiame svečių bei trečios, ketvirtos ar kelintos kartos lietuvių. Priešpiečiai kiekvieną savaitę būna įdomiai klubo narės Irenos Adickienės aprašomi savaitiniame Gulfport miestelio leidinyje „The Gabber“, kuris yra nemo kamai platinamas ir plačiai skaitomas visoje Tampa Bay apylinkėje.

Atsilankiusius svečius, dažnai paminėjančius savo lietuvišką kilmę, gražiai sutinka valdybos pirmininkė, ir svečiams pageidaujant, aprodo klubo patalpas, bibli-

oteką, supažindina su gausia klubo turima lietuvių dailininkų paveikslų kolekcija, medžio drožiniais. Ne vienas svečias ne tik pasigardžiuoja lietuviškais valgiais, bet ir apsiperka valdybos vedamoje „krautuvėlėje“ gintaro, meno dirbiniais, lietuviška duona ir kitais skanumynais. Dažnas jų nustemba, patyrę koks puikus lietuviškas kultūrinis centras yra Tampa Bay apylinkėje.

Saulutės lituanistinė mokykla. Atvėrė duris naujiems 2012-13 mokslo metams rugsėjo mėn. 9 d. Jeigu turite klausimų, prašome skambinti Jūratei Navickienei tel. 727-821-7055. Registracijos anketas ir daugiau informacijos apie Saulutės veiklą rasite: www.saulute.com. Saulutės adresas, Amerikos lietuvių klubas, 4880 – 46th Ave. N. St. Petersburg, FL 33714.

Šv. Jeronimo parapijos festivalis. Jau treji metai kaip Šv. Jeronimo parapija kviečia Lietuvių klubą dalyvauti jų rengiamame Tarptautiniame festivalyje rugsėjo mėn. 30 d., kuris, po šv. Mišių 12:30 val., vyks „Education Building“. Festivalinį įėjimas nemokamas.

Klubo valdyba ir talkininkai pateiks festivalio lankytojams informaciją apie Lietuvą, mūsų liaudies meną, lietuviškus maisto patiekalus, o „Saulės“ ir „Ritmo“ šokėjai palinksmins žiūrovus su liaudies ir pramoginiais šokiais. Šv. Jeronimo parapijos adresas: 10895 Hamlin Blvd., Largo, FL.

Malonu pastebėti, kad parapijos muzikos direktorius Tom Kurt savo etninę kilmę priskiria lietuviškoms šaknims ir ne vieną kartą yra apsilankęs Lietuvių klube.

Lietuvių žinios, Nr. 434 inf.

NEW YORK, NY

Tradicinis Apreiškimo parapijos piknikas įvyko sekmadienį, rugsėjo 16 dieną, tuoj po 10-tos valandos lietuviškų Mišių. Apatinėje parapijos salėje buvo paruošti pietūs, vyko loterija, grojo dainininkas Romas Zableckas. Mašinų stovėjimo aikštelėje taip pat buvo pastatyti stalai, ir kadangi oras buvo šiltas ir gražus, daug žmonių ten susirinko. LR gen. kon. Valdemaras Sarapinas pasveikino susirinkusius ir palinkėjo visiems gražios dienos, ir taip pat paragino visus balsuoti Lietuvos rinkimuose. JAV LB NY apygardos pirmininkė Ramutė Žukaitė pasveikino visus ir pakvietė paremti parapiją perkant loterijos bilietus. Kaip ir kasmet, susirinko daug žmonių. Nuotaika buvo pakili, lietuviška muzika skambėjo ir žmonės galėjo pašokti. Sveikiname visus rengėjus su jų puikiu darbu ir pasišventimu.

Rugsėjo 16 d., sekmadienį, SLA patalpose Manhattan buvo suorganizuotas a.a. menininko Vlodo Ziliaus paroda. Vlodo Ziliaus duktė Rasa Balčiūnienė savo tėvo atminimui paaukojo vieną iš savo tėvo darbų SLA, kol SLA bus šiame pastate.

Čikagoje įsteigtas pirmasis Darbo partijos skyrius

Rugsėjo 17 d. Jungtinėse Amerikos Valstijose, Čikagos mieste, buvo įsteigtas Darbo partijos skyrius. Skyriaus steigimo iniciatoriais tapo **devyni šiame JAV mieste gyvenantys lietuviai**. Skyriaus pirmininku vienbalsiai buvo išrink-

Organizuojama nauja tautinių šokių grupė – naujieji šokėjai ar „Tryptinio“ veteranai prašomi kreiptis į Joną Jankauską e-paštu: kopustas@gmail.com

Rugsėjo 28-tą dieną, 8:30 v.v. bus rodomas Mariaus Markevičiaus dokumentinis filmas „Kita svajonių komanda“, „The Other Dream Team“. Tai vyks Sunshine Cinema, 143 East Houston Street, NYC.

Neringos spalio eitynės vyks spalio 5-7 dienomis Neringos stovykloje, Vermonte. Dalyviai galės pasivaikščioti, važiuoti dviračiais, dalyvauti sporto varžybose, varžytinėse, sukurti meninius kūrinius, ir bendrai pasidžiaugti gražia rudeniška gamta. Norintys dalyvauti prašomi skambinti Reginai Kulbis 978-582-5592 arba rašyti el-paštu: regina@neringa.org.

New Yorko metinis maratonas vyks lapkričio 4 d. Dalyvaujantys lietuviai kviečiami burtis į lietuvių komandą ir užsiregistruoti Lietuvos konsulate siunčiant el. paštu laišką adresuotą: kons.niujorkas@urm.lt arba skambinti telefonu: 212 354-7840. **AW inf.**

tas kompanijos „Baltic auto-shipment“ prezidentas Andrius Presniakovas. Skyriaus steigimo iniciatoriais tapo **devyni šiame JAV mieste gyvenantys lietuviai**. Skyriaus pirmininku vienbalsiai buvo išrink-

LRT

CHICAGO, IL

ŠILUVOS ATLAIDAI

Čikagoje kiekvienais metais tęsiamos katalikiškos lietuviškos tradicijos. Šiomet Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos šventovėje Šiluvos atlidai prasidėjo rugsėjo 8 d. ir tęsėsi visą savaitę. Žmonės galėjo pasirinkti patogiausią dieną, jei negalėjo dalyvauti kiekvieną savaitės dieną.

Pirmąją dieną – Švč. M. Marijos gimimo šventėje – tikintieji meldėsi už gimdytojus, jaunimą, už jaunas šeimas, už pakrikštytus kūdikius. Rugsėjo 9 d. už savo parapiją, pirmadienį už Katalikų Bažnyčią, antradienį už Lietuvą, trečiadienį už išėivijos lietuvius, ketvirtadienį už taiką ir teisingumą pasaulyje, penktadienį už ligonius – šventų Mišių metu buvo teikiamas Ligonių patepimas šventais aliejais, šeštadienį melstasi už mūsų jaunimą.

Rugsėjo 16 d., sekmadienį, paskutinę atlidų dieną, vyko procesija gatvėmis. Su savo vėliavomis dalyvavo lietuvių organizacijų atstovai – šauliai, skautai, ateitininkai, vyčiai, moterų draugijos ir visi vos tilpo specialiai šiai iškilmei išpuoštoje šventovėje.

Iš Lietuvos atvykęs kun. Rimvydas Adomavičius atlidų dienomis sakė turiningus pamokslus ir sekmadienį aukojo iškilmingą šv. Mišių auką kartu su prelatu Jonu Kuzinsku, kun. Jauniumi Kelpšu, augustiniečių kun. Kazimieru Kulbiu ir diakonu Vitu Paškausku. Buvo meldžiamasi už lietuvių tautą, mūsų organizacijas ir mokytojus.

Pamaldų metu giedojo parapijos choras, kuriam vadovauja Jūratė Lukminienė, vaikų choras „Svajonė“, vadovaujamas Alinos Šimkuvienės, solistai Nida Grigalavičiūtė, Genovaitė Bigenytė, Margarita Momkienė, Vaclovas Momkus. Grojo ir lietuvių liaudies muzikos ansamblis „Gabija“.

Po pamaldų naujai puoštoje salėje įvyko šventiniai pietūs, kurių metu buvo paminėta parapijos 85-erių metų sukaktis. Po įvairių sveikinimų bei linkėjimų pakeltos šampano taurės, sugiedota „Ilgiausių metų“. Meninę programos dalį atliko Giedraičių jaunosios dainininkės. Jų senelis Antanas Giedraitis yra buvęs šios parapijos vargonininkas, o močiutė Alviną Giedraitienę yra dainavusi Lietuvių Operos G. Verdi „Aidos“ spektaklyje Amneris partiją, taip pat kitose operose ir Br. Markaičio kantatoje „Vilniaus varpai“.

Parapijos šventė tęsėsi dar ilgai skambant dainoms ir bendraujant parapijiečiams ir svečiams.

Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Valdemaras Sarapinas su žmona Vyte dalyvavo dviejų JAV lituanistinių mokyklų mokslo metų pradžios šventėse: šeštadienį, rugsėjo 8 d. Long Island (New York valstijoje) įsikūrusios Aleksandros Kazickienės, o sekmadienį, rugsėjo 9 d. – Elizabeth mieste (New Jersey valstijoje) veikiančios dr. Vinco Kudirkos mokyklose.

Generalinis konsulas perskaitė mokyklų bendruomenėms skirtus Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkės Irenos Degutienės sveikinimus bei jos vardu įteikė dovanėles naujųjų mokslo metų pradžios proga. A. Kazickienės lituanistinės mokyklos vedėja Neila Baumilienė ir dr. V. Kudirkos lituanistinės mokyklos vedėja Daina Petkevičienė perskaitė Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministro Audroniaus Ažubalio sveikinimą. Septintuosius mokslo metus pradedantiems A. Kazickienės lituanistinės mokyklos auklėtiniais V. Sarapinas linkėjo būti vertiems garbingo Aleksandros Kazickienės mokyklos vardo ir paprašė Juozo Kazicko labdaros fondo atstovų perduoti nuoširdžią padėką dr. Kazickui bei jo šeimos nariams už šios bei kitų JAV lituanistinių mokyklų rėmimą bei solidžią paramą joms. Ir jauniesiems „kazickiukams“, ir „kudirkiukams“ generalinis konsulas

Generalinis konsulas V. Sarapinas su A. Kazickienės mokyklos mokytojais ir mokiniais. *Rimo Vaitkausko nuotr.*

linkėjo niekad neparasti noro mokytis bei siekti žinių. „Kuo daugiau žinių savyje sukauptum, tuo daugiau galėsite ateityje atnešti naudos Tėvynei Lietuvai, kuriai Jūsų žinios ir protas bus labai reikalingi“, - sakė jis. V. Sarapinas taip pat dėkojo mokytojams, mokinių tėveliams bei seneliams už kantrybę, ištvermę ir pasiaukojimą, vedant savo vaikus ir anūkus

lietuviškojo gyvenimo keliu.

„Visados išlikite viena draugiška šeima, kartu siekiančia naujų žinių, puoselėjančia tautiškumo tradicijas, švenčiančia lietuviškas šventes ir dalinančia gerą nuotaiką“, - linkėjo generalinis konsulas.

A. Kazickienės lituanistinę mokyklą taip pat sveikino J. Kazicko fondo

atstovė Elena Naujikiene ir Rytinio Long Island lietuvių bendruomenės pirmininkė Rasa Mitrulevičienė, dr. V. Kudirkos mokyklos bendruomenė – New Jersey lietuvių bendruomenės pirmininkas Laurynas Misevičius, apdovanojęs visus „kudirkiukus“ bei jų mokytojas lietuviškomis knygomis.

LR gen kon NY inf.

RUSIJA

Šiaurės vakarų Rusijoje įsikūrusio Murmansko lietuvių bendruomenė rugsėjo 23-ąją šventė veiklos 20-metį.

Ta proga Murmansko lietuvius pasveikino Užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis.

„Lietuvių organizacijos įkūrimas Murmansko krašte liudija mūsų tautos gyvybingumą ir vienybę: nuo Baltijos iki Barenco ir Baltosios jūros lietuviybės liepsna neblėsta

ir jungia tautiečius į bendrą pasaulio lietuvių šeimą“, - sakoma ministro sveikinime.

Šventėje dalyvavo Lietuvos generalinė konsulė Sankt Peterburge Aušra Semaškienė ir Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktorius Arvydas Daunoravičius.

Renginiai prasidėjo šventosiomis Mišiomis Šv. Michailo Archangelo bažnyčioje, kurias aukojo kunigas Rimantas Gudelis. Tą patį vakarą Mur-

mansko apskrities kraštotyros muziejuje buvo atidaryta Boleslavos ir Edmundo Zdanovskių prieškarinio fotografijų paroda „Vilniaus elegija“. Iškilmingo vakaro metu aktyviausiems Murmansko lietuvių bendruomenės nariams bus įteikti Užsienio reikalų ministerijos padėkos raštai.

Murmansko lietuvių bendruomenėje dalyvauja apie 300 narių, veikia dainų ansamblis „Lietuva“, šokių grupė, vyksta lietuvių kalbos kursai.

šios akcijos tikslas – paraginti lietuvius iki rugsėjo 15 d. elektroniniu būdu užsiregistruoti rinkimams ambasados interneto svetainėje.

„Tikiu, kad šis projektas paskatins Lietuvos piliečius rinkimams registruosis dar aktyviau“, - teigė ambasadorius.

Parduotuvėse „Lituanica“ bus išplatinta daugiau kaip 5 tūkst. skrajučių ir plakatų, kviečiančių JK gyvenančius, dirbančius ir besimokančius lietuvius spalio 14-ąją ateiti prie balsadėžių. Kiekvienas pirkėjas kartu su pirkinį čekiu taip pat gaus skrajuotę su visa reikiama informacija apie rinkimus. *URM inf.*

KONCERTAS

Po 12 metų pertraukos 3 Šiaurės Amerikos lietuvių chorai - Cleveland „Exultate“, Toronto „Volungė“ ir Čikagos „Dainava“ - gerbėjus kviečia į koncertą, kuris vyks Trinity Christian College Ozinga Chapel Auditorium (6601 W. College Dr., Palos Heights, IL) spalio 14 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Bilietus galima įsigyti „Lietuvėlėje“, „Seklyčioje“, PLC raštiniėje (Lemont, IL), internetu www.boxofficetickets.com arba „Dainavos“ tinklalapyje www.dainava.us, taip pat užsisakyti tel. 800-494-8497.

ANGLIJA

Lietuvos ambasada Jungtinėje Karalystėje (JK) kartu su didelį lietuviškų parduotuvių tinklą šalyje valdančia bendrove „Lituanika“ rugsėjo 7 dieną pradėjo įgyvendinti projektą, skatinantį JK gyvenančius lietuvius aktyviai dalyvauti spalio 14-ąją vykstančiuose Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose ir konsultaciniame referendume dėl naujos atominės elektrinės statybos Lietuvoje.

Lietuvos ambasadoriaus Jungtinėje Karalystėje Oskaro Jusio teigimu, pagrindinis

KARALIAUČIUS KRAŠTAS

Lietuvos generaliniame konsulate Karaliaučiuje rugsėjo 17-ąją pasveikinti gerokai pagausėjusios naujus mokslo metus pradedančios Karaliaučiaus Liudviko Rėzos lituanistinės sekmadieninės mokyklos bendruomenės nariai.

Lietuvos generalinis konsulas Karaliaučiuje Vaclavas Stankevičius moksleiviams linkėjo sėkmės pažįstant šalies istoriją ir tobulinant lietuvių kalbos žinias, mokytojams dėkojo už jų atsidavimą puoselėjant lietuvių kalbą ir pažadėjo tolesnę visapusę konsulato paramą mokyklai.

Mokslo metų pradžios proga mokyklos bendruomenei perduoti Seimo Pirmininkės Irenos Degutienės sveikinimai ir jos dovanotos knygos.

Čia dirbančios pedagogės pažymėjo, kad naujuosius mokslo metus Liudviko Rėzos mokykloje sutinka kone dvigubai daugiau mokinių nei pernai – prie 17 mokslus čia tęsiančių vaikų prisijungs net 16 naujokų.

URM inf.

Užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis rugsėjo 13 dieną Vilniuje surengtame susitikime padėkojo kadenciją baigiančiai JAV ambasadoriui Lietuvoje Anne E. Derse už asmeninį indėlį plėtojant Lietuvos ir JAV santykius, paramą steigiant NATO Energetinio saugumo kompetencijos centrą ir užsitikrinant NATO oro policijos misijos pratęsimą Baltijos šalyse. „Nuoširdžiai dėkoju A. Derse už nepailstamą darbą stiprinant Lietuvos ir JAV partnerystę. Ambasadorės trejų metų kadencija buvo pažymėta daugeliu Lietuvai svarbių projektų įgyvendinimu: NATO oro policijos misijos pratęsimu, NATO Energetinio saugumo kompetencijos centro įsteigimu ir Baltijos šalių gynybos planų patvirtinimu. Mes džiaugiamės šiais vaisingais bei šiltais santykiais ir linkime visokeriopos sėkmės naujuose darbuose”, - sakė A. Ažubalis.

LR URM nuotr.

„LIETUVA MOKA UŽ RUSIŠKAS DUJAS POLITINĘ KAINĄ”

Vilnius, rugsėjo 18 d. (ELTA). Lietuva priversta mokėti už gamtines dujas, kurias perka iš Rusijos dujų koncerno „Gazprom”, ne ekonominę, o politinę kainą, sako prezidentė Dalia Grybauskaitė. Jos nuomone, dėl dominuojančios „Gazprom” padėties Europoje Baltijos šalių regionas moka už Rusijos dujų žaliavą daugiau „nei turėtų”. „Faktiškai mes mokame politinę, o ne finansinę ar ekonominę kainą”, - interviu „Žinių radijui” pareiškė prezidentė.

Kalbėdama apie Europos Komisijos pradėtą antimono-

polinį tyrimą prieš „Gazprom”, ji pasidžiaugė, kad Europa pradeda realiai vertinti situaciją ir ginti visų Europos šalių interesus. „Manau, kad šis tyrimas naudingas ir pačiai nesenai į Pasaulio prekybos organizaciją (PPO) įstojusiai Rusijai, kaip civilizuoto ekonominio bendradarbiavimo tarptautinėje erdvėje dalyvei”.

D. Grybauskaitė teigia, kad Europos Komisijos (EK) pradėtas antimonopolinis tyrimas prieš Rusijos dujų milžiną „Gazprom” turėtų būti naudingas pačiai Rusijai, jei ji nori tapti civilizuota prekybos

partnerė kitoms šalims. „Šis tyrimas mums iš tiesų labai naudingas. Manau, jis naudingas visai Europai ir pačiai Rusijai. Rusija turi pradėti civilizuotai prekiauti. Būti civilizuota partnerė visoms šalims, todėl, kad ji ką tik įstojo į Pasaulio prekybos organizaciją. Taigi, pačiai Rusijai tapti civilizuota ekonominio bendradarbiavimo dalyve tarptautinėje erdvėje yra labai naudinga”, - interviu Žinių radijui sakė D. Grybauskaitė. „Aš tikiuosi, kad ir pati Rusija priims šį tyrimą be ypatingų jautrumų - kaip galimybę ir šansą tapti skaidria, patikima partnerė visai Europai”, - tvirtino prezidentė.

BAIGĖSI TARPTAUTINĖS PRATYBOS „KLEVO SKLIAUTAI”

Rugsėjo 21 d. tarptautinėse pratybose „Klevo skliautai 2012” dalyvaujantis Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų Karaliaus Mindaugo mechanizuotojo pėstininkų bataliono karių būrys sėkmingai atakavo ir užėmė pastatą, kuriame buvo įsitvirtinusios tariamų sukilėlių pajėgos. Lietuvos kariams talkino prieš tai savo objektus atakavę ir paramos pozicijas užėmę Lenkijos mechanizuotųjų pėstininkų ir Ukrainos motodesantininkų būriai.

Šia Pabradės kariniame poligone vykusia jungtinės Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos karių kuopos operacija, kurią atidžiai stebėjo Kanados ginkluotųjų pajėgų instruktoriai, baigėsi tarptautinės pratybos „Klevo skliautai 2012”. Nuo rugsėjo 16 d. vykusiu mokymų metu didelę patirtį tarptautinėse operacijose tu-

rintys Kanados kariai treniravo Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos karius vykdyti kovos su improvizuotais sprogstamaisiais užtaisais, pajėgų apsaugos, konvojavimo, vietovės apsaugos ir paieškos užduotis. Iš viso mokymuose dalyvavo per 200 karių.

„Pratybose „Klevo skliautai” kariai, treniruodamiesi kartu su ginklo broliais iš kitų šalių įgijo neįkainojamos patirties. Daug bendros patirties turime ir iš tarptautinių operacijų Kroatijoje, Bosnijoje, Kosove, Irake ir ypač Afganistane. Privalome tęsti bendrą darbą,” - pratybų uždarymo ceremonijos metu dėkodamas kariams sakė Sausumos pajėgų vadas generolas majoras Almantas Leika.

Baigiamojo etapo pratybas taip pat stebėjo Kanados ambasados laikinasis reikalų patikėtinis Kevin Hamilton,

Mechanizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas” vadas pulkininkas Valdemaras Rupšys ir kiti Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos ginkluotųjų pajėgų atstovai.

Pratybas „Klevo skliautai” (ang. „Maple Arch”) organizuoja Kanados Karinio mokymo ir bendradarbiavimo direktoratas. Jomis siekiama gerinti Lietuvos, Lenkijos ir NATO operacijose dalyvauti priskirtų Ukrainos karių vienetų sąveiką. Visoms pratyboms vadovauja Kanados kariai, turintys didelę patirtį tarptautinėse operacijose.

Kasmet „Klevo skliautai” vyksta vis kitoje dalyvaujančioje šalyje, šiemet pratybas Pabradės poligone organizavo Mechanizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis vilkas” ir Sausumos pajėgų Karaliaus Mindaugo mechanizuotojo pėstininkų bataliono kariai.

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė rugsėjo 21 d. Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi apdovanojo 54 asmenis, kurie, nepaisydami mirtino pavojaus sau ir šeimai, Antrojo pasaulinio karo metais gelbėjo žydus nuo nacių genocido.

Rugsėjo 17-21 dienomis Lietuvos kariuomenės Ginkluotės kontrolės skyriaus inspektorius kartu su JAV inspektoriais lankosi Rusijos Federacijos kariniuose daliniuose, kur atlieka nurodyto rajono inspekciją pagal 2011 m. Vienos dokumentą. Remiantis Vienos dokumentu, kiekviena Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai priklausanti šalis turi teisę patikrinti, ar kita šiai organizacijai priklausanti šalis nevykdo neteisėtos karinės veiklos, apie kurią būtina pranešti iš anksto, ar neturi nedeklaruotų karinių pajėgumų.

Užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis kartu su Lietuvos Prezidentės Dalios Grybauskaitės vadovaujama delegacija rugsėjo 23 dieną vyksta į Niujorką dalyvauti Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 67-osios sesijos bendruosiuose debatuose. Pagrindinė bendrųjų debatų tema šioje sesijoje – tarptautinių ginčų reguliavimas ir sprendimas taikiomis priemonėmis. Vizito JAV metu planuojama intensyvi ministro darbotvarkė: dvišaliai ir daugiašaliai susitikimai, debatai bei forumai įvairiomis temomis.

A. Ažubalis kalbės JT aukšto lygio susitikime teisės viršenybės tema, JT Demokratijų sambūrio bei ES užsienio reikalų ministrų susitikimuose, Užsienio politikos asociacijos (*Foreign Policy Association*) rengiamoje diskusijoje apie Europos ateitį. Numatytas ir ministro dalyvavimas ES28 ir JAV politinio dialogo susitikime, kuriame daugiausiai dėmesio bus skiriama „Arabų pavasariui” bei Artimųjų Rytų taikos procesui. Vizito metu suplanuoti dvišaliai ministro susitikimai su Nigerijos, Izraelio, Serbijos, Sent Vinsento ir Grenadinų, Albanijos, Ekvadoro, Botsvanos, Angolos bei kitų šalių ministrais. Pokalbiuose numatyta diskutuoti apie Tūkstantmečio vystymo tikslų programą po 2015 metų, tvaraus vystymo/Rio+20 konferencijos rezultatų įgyvendinimą, padėtį Artimuosiuose Rytuose, ypač Sirijoje, pokyčius Š. Afrikoje, moterų vaidmens stiprinimą, smurto prieš moteris ir mergaites prevenciją. Numatoma kalbėti ir apie galimą paramą Lietuvos kandidatūrai į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos nenuolatines nares 2014–2015 m.

Rugsėjo 28 dieną A. Ažubalis Atlantoje susitiks su Atlantos meru Kasimu Reed bei George valstijos gubernatoriumi Nathan Deal. Ministras taip pat dalyvaus JAV lietuvių bendruomenės naujai išrinktos tarybos suvažiavime, numatomas susitikimas ir su tarptautinio verslo atstovais.

(Atkelta iš 1 psl.)

RUSŲ ISTORIKAI...

sovietiniais laikais. Jų pabaigoje Rusijos visuomenė žengė didelį žingsnį į priekį, pripažindama objektyvią tiesą: 1989 m. SSRS liaudies deputatų suvažiavimas pripažino, jog egzistavo Ribentrop-Molotovo slaptieji protokolai ir paskelbė juos esant niekiniais.

Dabartiniai Rusijos istorikai bando sugrąžinti jų šmėklą.

Sukilimo vertinimas - nevienareikšmis

Paklaustas apie LAF'o ir Laikinosios vyriausybės vaidmenį nacių inspiruotose žydu žudynėse, A. Bubnys pabrėžė, jog tai sudėtingas klausimas, į kurį neįmanoma trumpai atsakyti.

„Berlyne Kazio Škirpos įkurto LAF'o štabo pareiškimuose matyti nacistinės ideologijos bruožų, antisemitinių teiginių, bet **griežtis genocido prieš žydus nebuvo raginama**. Pačioje Lietuvoje sukilėlių centrui nesirėmė ideologija, sukilti skatino būtent sovietų represijos”, - aiškino istorikas.

A. Bubnio nuomone, teisinti 1941-ųjų birželio masinius trėmimus prevencija prieš „penk-

tąją koloną” yra absurdiška. Pirma, tai reikėtų pripažinti, jog SSRS žinojo apie Vokietijos planus pulti SSRS arba pati rengėsi užpulti, kaip teigia į Vakarus pabėgęs buvęs sovietų žvalgas Viktoras Suvorovas (Vladimiras Rezonas).

„Antra, jeigu tai ir buvo planuojama kaip prevencija, ji davė atvirkščius rezultatus. Dar prieš prasidedant karui net tuometis Lietuvos SSRS okupacinės administracijos saugumo liaudies komisaras Piotras Gladkovas Maskvai skirtame pranešime rašė, jog masiniai trėmimai Lietuvoje sukėlė pasipriešinimą, ginkluoti vyrai slapstosi miškuose. Dabartiniai Rusijos istorikai nenori pripažinti tiesos”, - pabrėžė A. Bubnys.

Lietuvos gynybos ekspertai ne kartą pabrėžė, jog iš Kremliaus diriguojami istorinės tiesos iškraipymai nėra tik siekis „išbaltinti” juodąsias Rusijos istorijos dėmes. **Dezinformacija siekiama parengti Rusijos ir Lietuvos žmonių sąmonę:** jeigu Lietuvoje vėl pasirodytų Rusijos kareiviai tai būtų ne okupacija, o draugiška pagalba liaudžiai prieš nekenčiamą nacionalistinį režimą. Kaip ir 1940-siais.

Artūras Jančys

ATSISVEIKINIMO KONCERTAI

Maestro V. Noreika su žmona L. Bartusevičiūte ir koncertų organizatoriumi E. Šalčiu.

ELTA

77 gyvenimo metai, iš kurių 55 praleisti scenoje, keturių tenorų koncertai šešiose didžiausiose Lietuvos arenose – tokia maestro Virgilijaus Noreikos atsisveikinimo turnė „Ačiū už meilę“ statistika.

Nori pasitraukti gražiai

Dar pavasarį maestro V. Noreikos pavišinta žinia apie pasitraukimą iš didžiosios scenos jo talento gerbėjams buvo kiek netikėta. Kodėl dabar?

„Todėl, kad dar galiu šį bei tą padainuoti. Artisto pasitraukimas yra gražus tik tuomet, kai užlipęs ant scenos dar gali pasirodyti kaip tikras profesionalas. Manau, dar užteks jėgų atsisveikinti garbingai didžiosiose Lietuvos scenose. Man pats laikas pradėti baigti“, – apsisprendimo priežastis paaiškino maestro.

Žvaigždės lieka neįvertintos

Renginio idėjos autorius – melomanas ir verslininkas Eugenijus Šaltis. Savo sumanymo atsiradimą jis aiškina tuo, kad negalėjo susitaikyti, jog Lietuvoje tikrosios scenos žvaigždės per mažai gerbiamos.

„Reikia pradėti gerbti Lietuvos menininkus. Jeigu to nedaro Vyriausybė, ėmiausi pats. Tiesiog būtina surengti tikrą menininko atsisveikinimą su scena.“

Pasakiau apie savo idėją Virgilijui, susitikome ir pradėjome ją rutulioti – jau nuo vasario tam ruošiamės. Šiame koncerte žmonės pamatys tai, ko dar nėra matę“, – intrigavo E. Šaltis.

Lėšų šiai koncertinei keilionei nei iš Vyriausybės, nei iš privačių rėmėjų negauta. Afišoje įrašyta: „Mecenatas –

visi Lietuvos žmonės.“

Jų palaikymą V. Noreika sakė visada jautęs: „Lietuva mane visada palaiko. Nuvažiauvus koncertuoti ir pamačius pilnas sales, kartais norisi dainuoti su ašaromis akyse.“

Ir čia pat pašmaikštavo apie tai, kaip suprasti, ar koncertas pavyko: „Einant iš scenos svarbu negirdėti savo batų kulnų kaukšėjimo. Jei negirdi, vadinasi, puiku, nes salė ploja.“

Tvyro išskirtinė nuotaika

Su V. Noreika progą padirbėti gavę tenorai M. Vitulskis, V. Vyšniauskas, E. Seilius džiaugėsi galimybe pabendrauti su viena iškiliausių Lietuvos muzikos asmenybių.

„Maestro repeticijose dalijasi prisiminimais apie kiekvieną kūrinį. Vien iš tų pasakojimų būtų galima parašyti knygą. Dirigentas išklauso

visą istoriją, o tada jau pradeda dirbti“, – pasakojo M. Vitulskis.

„Tenorai turi itališko kraujo: sugeba visi vienu metu kalbėti ir sykiu girdėti, ką kas sako“, – scenos partneriui pritarė ir V. Vyšniauskas.

Orkestro vadovas Vytautas Lukočius prisipažino, kad repeticijos su keturiais tenorais nelengvos: „Turiu tris vaikus. Su jais, ko gero, būna lengviau. Bet vienoje scenoje turėti keturis tenorus – šimtmečio įvykis.“

Itin sudėtingą Otelo mirties scenos ariją atliksiantis V. Noreika pabrėžė, kad koncerto programa išskirtinė: „Programa sudaryta, sakyčiau, virtuoziskai. Per ją parodysimė, kad esame superklasės profesionalai, kuriais visuomenė gali džiaugtis.“

Daugiau nei dvi valandas trukusiančiame renginyje taip pat dalyvaus Šiaulių valstybinis kamerinis choras „Polifonija“, specialiai suburtas orkestras „Vilnius sinfonietta“, diriguojamas V. Lukočiaus, skambės keturiems tenorams aranžuoti kūriniai ir net šiai progai kompozitoriaus Algimanto Raudonikio sukurtos dainos „Ačiū už meilę“ premjera.

Koncertuose dalyvaus trimtininkas Vytautas Grubliauskas bei gitaros virtuozas Tomas Varnagiris. Įspūdį sustiprins scenografija, specialieji efektai ir kiekviename mieste publikos laukianti vis kita staigmena.

Karjera – įspūdinga

V. Noreikos sukurtiems vaidmenims (jų net 46) Lietuvos ir užsienio šalių teatrų uždangos kilo 900 kartų.

238 operų spektakliai buvo sudainuoti 49 užsienio šalių

teatruose Europos, Azijos, Pietų ir Šiaurės Amerikos, Australijos žemynuose, tarp jų – Milano „La Scala“, Paryžiaus „Grand Opera“, Buenos Airių „Colon“, Berlyno „Staatsoper“, Maskvos Didžiajame teatre (net 43 spektakliai).

Maestro skaičiuoja per savo karjerą surengęs per 800 solinių koncertų.

Būdamas garsus vokalo pedagogas V. Noreika darbuosi ne tik Lietuvoje, bet ir Venesueloje bei Estijoje, tačiau ilgiausiai – nuo 1976 metų dėstė Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje.

Milda Augulytė, Irytas.lt

Atsisveikinimo koncertus pradėjo rugsėjo 8 d. Alytaus pramogų arenoje. Tęsė Vilniaus „Siemens“ arenoje, Kauno „Žalgirio“ arenoje, Klaipėdos „Švyturio“ arenoje ir baigs spalio 27 d. Panevėžio „Cido“ arenoje.

Virgilijus Noreika daug koncertavo JAV ir Kanados visuomenei. Taip pat Lietuvių Operos spektakliuose Čikagoje: Donizetti „Meilės eleksyro“, Ponchielli „I Lituani“ („Lietuviai“), Verdi „Otello“, Klovos „Pilėnų“, Banaičio „Jūratė ir Kastytis“, Strausso „Čigonų barono“ operose.

Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, būdamas Lietuvos operos ir baletų teatro direktoriumi, pakvietė Lietuvių Operos chorą ir solistus iš Čikagos į Vilnių ir kartu su Lietuvos valstybinės operos dainininkais dainavo Ponchielli „I Lituani“ („Lietuviai“) operos spektakliuose 1991 m. rugpjūčio 31 ir rugsėjo 3 d. Jo paruošti studentai dainuoja La Scalos, Metropolitan ir kituose garsiausiuose pasaulio operų teatrų salėse.

KULTŪROS KRONIKA

Kaune iškilo įspūdinga smėlio skulptūra Vytautui Didžiajam – skulptoriaus Donato Mockaus kūrinys, kai buvo minima viduramžių šventės „Hanza Kaunas“ prisiminimas. Pagrindiniu šventės akcentu tapo šis D. Mockaus kūrinys, Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Vytauto karūnavimo dienos proga rugsėjo 8-ąją ant Nemuno kranto užbaigta smėlio skulptū-

ra „Vytauto karūna“. „Skulptūra laikina, trapi, nes karūnos valdovas taip ir nesulaukė. O pačią karūną sudarė Kauno miesta vaizduojantys pastatai: Vytauto bažnyčia, Arkikatedra, Soboras, Prisikėlimo bažnyčia, Perkūno namas“, – sakė šventės rengėjas Darius Rumšas. Vytauto karūnavimo proga visus viduramžių damų ir riterių mokyklėlės auklėtinius į miesto riterius ir

damas „įšventino“ Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas ir Lietuvos kariuomenės kapitonas Donatas Mazurkevičius, kuris minint Žalgirio mūšio 600-ąsias metines atliko Vytauto Didžiojo vaidmenį.

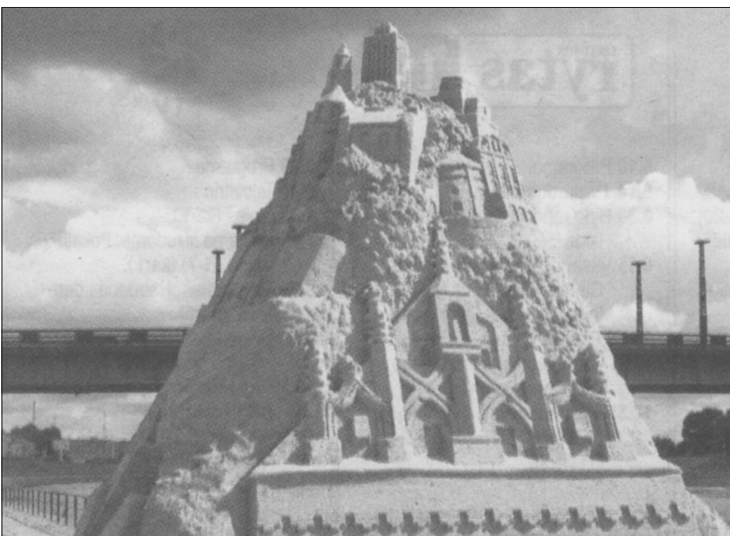
Ariogaloje šią vasarą vykusiame Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių sąskrydyje pareikštas susirūpinimas ir įspėjimas Lietuvos žmonėms, kad prieš Seimo rinkimus gausu „pro-rusiškų, atvirai komunistinių ir tiesiog populistinių“ partijų veiklos reiškinių. Priimtame nutarime prašoma nebalsuoti už kairiųjų partijų kandidatus į Seimą. Kitame nutarime išreikštas susirūpinimas, kad valstybę valdančiai koalicijai vis nepavyksta baigti socialinės apsaugos, sveikatos ir švietimo sistemos reformų. Prezidentė ir teisingumo ministras raginami energingiau vykdyti teisės apsaugos ir teismų sistemos reformas, greičiau įteisinti teismų

tarejų instituciją.

Pianistas Jurgis Aleknavičius Maltoje nugalėjo 30 konkurentų ir buvo pripažintas geriausiu. Jis mokėsi Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, Briuselio karališkoje konservatorijoje ir Rusijoje. Pianistas atskleidė, kad muzikuodamas siekia rasti balansą tarp atlikimo ir intelekto. „Jei gilinsies vien į techniką, būsi pavadintas sportiniu pianistu. Juk sausa technika nepaliesi žmogaus, muzika yra šis tas daugiau. Kita vertus, klausytojas nepajus vidinės harmonijos ir tuo atveju, jei bus grojama kūrybingai, bet „nešvariai“, – sakė muzikų šeimoje užaugęs ir nuo septynerių grojantis vaikas.

Vargonų legendos keliauja per Lietuvą. Penkiose Lietuvos bažnyčiose vyko trečiasis vargonų muzikos festivalis. Festivalis siekia skleisti pasaulinę vargonų muziką Lietuvoje ir kartu parodyti vargonų -

seniausio ir didingiausio instrumento - muzikos grožį ir subtilumą. Pirmąją dieną festivalio koncertai rugpjūčio 16 d. vyko keturiuose miestuose - Šeduvoje, Sidabrave, Kurtuvėnuose, Šiauliuose. Baigiamasis koncertas rugpjūčio 17 d. nuskambėjo Radviliškio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, kurioje dalyvavo visi festivalyje vargonavę: Rimvydas Mitkus, Agnė Petruškevičiūtė, Eugenijus Janeliūnas, Bernardas Vasiliauskas, Jurgita Kazakevičiūtė, Romualdas Jazukonis, Dovilė Savickaitė, Karolina Juodelytė, Jūratė Minkevičiūtė. Sidabrave grojo klarnetininkas Algirdas Budrys ir vargonavo jo dukra Irena Budrytė, atvykusi iš Drezdno. Dažnai pamirštama, kad nuo senų laikų bažnyčiose vykdavo ne tik pamaldos, bet ir vargonų muzikos koncertai. Festivalio meno vadovas buvo B. Vasiliauskas.

(Atkelta iš 5 psl.)

VOKIEČIAI ĮŽENGĖ...

dokumente vadinamas jau „žydams apgyvendinti vietovė“, **Kaune buvo sprendžiamas tyčia lėtai.** Vilniuje buvo įsakyta persikraustyti per 24 valandas. Ten buvo kita vokiečių karinė žinyba.

Tai aiškiai rodo, kieno valdžia. Vilniuje vokiečių įsakymas buvo toks pats kaip enkavedistų, tremiant žmones į Sibirą: „Susidedi daiktus ir eini į vagoną“; „susidedi daiktus ir žygiuojai tiesiai į getą.“ Tai Vilniaus situacija.

O Kaune buvo šiokia tokia Laikinoji Vyriausybė, jos paskirtas komendantas pulkininkas **Jurgis Bobelis.** 1941 m. liepos 7 d. jis referavo Laikinąją Vyriausybę, kad žydų getas steigiamas „vokiečių patvarkymu“. Protokole minimas ir „vokiečių generolas Stahlecker“, kuris buvo SD operatyvinės grupės A vadovas SS brigadefiureris. Čia nuoroda į tai, kas priiminėjo tuo klausimu sprendimus.

O J. Bobelis derasi, aiškina, kad tai techniškai sudėtingas klausimas, negalima taip greitai, kaip nori vokiečiai - per dieną ar dvi. Išsiderėjo dar mėnesį. Tokios tebuvo galimybės kiek nors padėti žydams. Ir jų turtą atėmė ne Laikinoji Vyriausybė, o sovietų okupantai. Bet viso to šviesoje kaltinti, kad pati Vyriausybė neva vykdė žydų naikinimo politiką, yra nesąžininga.

Arba kai kurie žmonės nieko nežino ir nenori žinoti. Rašo istoriją ne iš faktų, o iš kokio nors gando. Paleistas gandas tampa netikru faktu. **Pavyzdžiui, J. Bobelis pats savo bute tuo metu slėpė du žinomus to meto Kauno žydus.** Apie tai šiek tiek žinoma, bet konkrečiame kontekste, kai reikia kaltinti Laikinąją Vyriausybę ir netgi komendantą J. Bobelį, tai nutylima.

- **Dar šiek tiek atsigręžkime į šiandienos politines aktualijas. Matyt, ne vien J. Brazaičio palaikų perlaidojimas buvo priežastis tam tikro poveikio dabartinei Vyriausybei. Požiūris į sudėtingą 1940-1941 m. istorijos tarpsnį tarptautinėje bendruomenėje nėra vienareikšmiškas. Tiek iš mūsų kaimynų Rytuose, tiek iš partnerių ES ir NATO girdime priekaištų, esą Lietuva „vengia sąžiningos ir nuosirdžios akistatos su savo praeitimi“. Ko Lietuva nėra padariusi, kad kaimynai ir parteriai būtų patenkinti?**

- Aš manau, kad kalbama ne apie tai. Imama istorija tik vienu aspektu - per žydų liki-

J. Brazaičio pelenų perlaidojimo atveju spaudimas Lietuvai buvo platesnis negu tik atskirų inteligentų nepasitenkinimas.

lrytas.lt

mą. O ko Lietuva dar nepasakė apie to laikotarpio istoriją - pirmąją sovietų ir vokiečių okupacijas? Lietuva čia labai daug ko nepasakė. Bet dėl to niekas jai nepriekaištuoja. Net mes patys beveik nepriekaištujam savo istorikams.

Kodėl jie, pavyzdžiui, nėra padarę tyrimų apie Laikinosios Vyriausybės veiklą ir jos rezultatus atkuriant lietuvišką administraciją, lietuvišką švietimą, lietuvišką teismų sistemą, panaikinant visus sovietų komisarus ir komisariatus? Vokiečiams to daryti nereikėjo. Nereikėjo jiems ir savų komisariatų steigti. Atvykę rado veikiančias Lietuvos įstaigas. Tarsi gyvuotų pripažinta Lietuvos valstybė. Žemesnio lygmens valstybės mechanizmą paliko funkcionuoti. Aukštąjį lygmenį ignoravo, nepripažino. Bet vėlgi - neišvaikė, nesušaudė, pakentė net šešias savaites.

Ir labai įdomus momentas: pripažinimo aktas galų gale vis dėlto įvyko. Kai Adrian von Renteln visus pakvietė pas save. Visą Vyriausybę. Atsitiko tai, ko jie taip ilgai siekė. Žinoma, A. von Renteln pranešė, kad jie daugiau „neegzistuoja“. Pasiūlė tapti generaliniais tarėjais, kolaboruoti su vokiečių civiline valdžia. Tapti priedu prie Zivilverwaltungo. **Jie atsakė.** Išliko savo nepriklausomybinėje pozicijoje, tą paskutinę akimirką būdami pripažinti.

- **Rugsėjo antroje pusėje turi pasirodyti Rusijos fondo „Istorinėskaja pamiatj“ („Istorinė atmintis“) leidinys „Holokausto išvakarės: Lietuvių aktyvistų frontas ir sovietinės represijos Lietuvoje 1940-1941 m.“**

Portalas lrytas.lt rašė, kad dokumentų rinkinyje ir jų komentaruose siekia-

ma įrodyti, jog stalininės SSRS represinės struktūros 1940-1941 metais nežudė ir netrėmė nekaltų žmonių, tik potencialius nacių talpininkus. Tokiems priskiriami ir 1941 m. birželio tremtiniai, tarp kurių buvo daug vaikų, moterų, senų žmonių. Rusijos istorikų logika tokia: jei šie gyventojai nebūtų ištremti, prasidėjus karui su Vokietija jie būtų žudę rusus ir žydus...

- **Čia yra prisipažinimas.** Pripažinimas savo nusikaltimo, kurį dabar reikia kokiais nors judesiais užtemdyti, nuslėpti. Užtamsinti kruvinus pėdsakus, užšluoti juos purvina uodega. Nieko kito čia daugiau nėra.

Tie senukai mat būtų tapę „liaudies priešais“. O tie, kurie bėgdami dar ėjo šaudyti politinių kalinių arba tie, kurie organizavo tuos šaudymus, kaip, pavyzdžiui, LTSR Aukščiausiosios Tarybos pirmininko J. Paleckio pavaduotojas Domas Rocius, buvo „liaudies gynėjai“. D. Rocius ir P. Raslanas organizavo skerdynes Rainiuose.

Tačiau P. Raslano ir D. Rociaus aiškinimai, kad tie žmonės „būtų ėję prieš tarybų valdžią“, todėl juos reikėjo nužudyti, negali turėti jokio pateisinimo. Tokie pat buvo įsakymai ir iš Maskvos. Evakuacija. Jeigu evakuacija negalima, tada evakuacija „pagal pirmą kategoriją“: visus sušaudo. Kaip Pravieniškėse. Sukilėliai nespėjo arba nebūtų pajėgę apginti, nors išgelbėjo tūkstančius.

Kai kur pagal asmeninius čekistų polinkius arba kokius nors jausmus buvo vykdomas ne paprastas sušaudymas, o siaubingas sadistinis žudymas. Su pasimėgavimu. Netgi nebijant jau netoli esančios vokiečių kariuomenės. O

„malonumas“ visą naktį kankinti žmones Rainiuose buvo toks didelis, kad jie nenušovė tų žmonių paprasčiausiai į galvas ir nepabėgo kuo greičiau. Ne. Jie dar pasismagino.

Įtariamas, vadinasi, kaltas! Tai stalinistinė koncepcija. Kiek to esame prisiklausę! Net ir dabar kai kas dar pafilosofuoja, kad „be reikalo“, matyt, ūkininkų ir mokytojų netrėmė.

Nauji valdiškų Maskvos istorikų išvedžiojimai - įrodymas, kad dalykas jiems rūpi, jaučia kaltę. Ir tokiu iškreiptu būdu prisipažįsta.

Priekaištuose logikos nėra

- **Ar istorikams egzistuoja tam tikros interesų konflikto situacijos? Tarkime, kad ir veikti minėtoje nacių ir sovietų nusikaltimams tirti komisijoje? Pavyzdžiui, asmenys, kurie patys aprašė savo žygius naikinant civilius žmones Lietuvoje sovietinių partizanų junginiuose? Ar tokių žmonių padarytos išvados nemeta šešėlio jų patikimumui?**

- Kokį vaizdą aš matau? Kai Yizthakas Aradas buvo pakviestas į tą komisiją, tai buvo nemažas pasiekimas - autoritetas iš Izraelio sutiko dalyvauti. Kadangi išpuolių prieš Lietuvą girdisi nuolat, ji mėginama vaizduoti kaip žydų šaudytojų kraštas.

Paskui paaiškėjo, kad pats Y. Aradas ne visai tvarkoj. Pats yra prisipažinęs, parašęs atsiminimus apie savo, gal dar paauglio, dalyvavimą partizanų daliniuose. Jie sunaikino Kaniūkų civilių gyventojų kaimą. Iššaudė žmones be skirtumo ar tai buvo vaikai, ar moterys. Y. Aradas pats aprašė.

Manęs Amerikoje klausė: kodėl keliami byla Y. Aradui, tai neteisinga? Sakiau, ne

mes tai sugalvojome, jis pats parašė. Galėjo tylėti. O pasigyrė. Tai ką dabar su tuo daryti? Lietuva, sakiau, pasielgė gana minkštai. Užteko to, kad buvo iškilęs klausimas. Tik šurmulys nuvilnijo. Tai pavyzdys susidūrimo su istoriniu faktu. Todėl aš ir kalbu apie faktų istoriją, ne interpretacijas.

Iki šiol girdime įvairių protestų ir demagogijos. Atseit, jeigu atkreipi dėmesį į Stalino nusikaltimus, tai sumažini Hitlerio nusikaltimus. Jokios logikos čia nėra. Bet nuolat kartojama: „Kalbate apie Stalino nusikaltimus, nes norite „pateisinti“ Hitlerį“. Iš tiesų abu labu.

Įvardytos dvi tironijos

- **Istorijos interpretavimo atžvilgiu galbūt tiktų paralelė su „Gazprom“: buvome pastebėti, kai į dialogą įsijungė Europos Komisija. Istorijos baruose mūsų pajėgos irgi nėra lygios. Ar be tarptautinės bendruomenės paramos vieni patys esame pajėgūs atlaikyti ideologinį spaudimą?**

- Ne visai taip, kad būtume tik „vieni patys“. Kadangi yra bent jau Europos Parlamentas. Taip pat yra ir kitų tarptautinių organizacijų, kaip Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija, Prahos iniciatyva, Prahos memorandumas. Jie sudėjo taškus.

Prahos memorandumas ypač puolamas. Bet yra dvi Europos Parlamento rezoliucijos: „Apie sąžinę ir totalitarizmą“ ir „Apie Antrojo pasaulinio karo Europoje pabaigą“. Karo pabaiga, pasakyta, reiškė išlaisvinimą nuo tironijos daliai Europos tautų, bet ne toms, kurios liko pavergtos kitos tironijos. Įvardytos dvi tironijos.

Tai - 2005-ieji metai. Ir nei iš Maskvos, nei iš tarptautinių žydų organizacijų tada nekilo protestų, kad arba abi jos nebuvo tironijos, arba viena buvo „maža“ tironija, mažiau tironiška. Nors nužudė daugiau.

Praėjus keleriems metams jau prasidėjo atoveiksminiai judesiai: Stalinas „geresnis“ už Hitlerį. Jo nusikaltimai „mažesni“. Enkavedistų į pakaušį šaudomiems žmonėms, ar tai būtų Katynėje, ar bet kur Lietuvoje, skaudėjo mažiau, negu tiems, kuriuos šaudė esesininkai.

Kai šitaip žvelgiama į faktus, kyla klausimas: kokioje moralinėje plotmėje stovi tie, kurie diskriminuoja aukas? Šitų reikia gailėtis labiau, o šitų - mažiau?! Turėtume kalbėti paprastai: „Žmonės, būkite žmonės!“

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 6 d., šeštadienį, nuo 6 v.v. iki 10:00 v.v. – Šv. Kazimiero parapijos svetainėje vyks antrasis metinis „Clam bake“ ir trečioji metinė Rudens loterija.

Rengia Šv. Kazimiero parapija.

SPALIO 27 – 28 d.d., šeštadienį ir sekmadienį Lietuvos dienos, Šv. Kazimiero parapijos salėje (18022 Neff Rd.).

Rengia LB Clevelando apylinkės skyrius.

LAPKRIČIO 11 d., sekmadienį – po visų Mišių Šv. Kazimiero svetainėje vyks blynų pusryčiai. Be įprastų blynų bus ir kitų patiekalų.

Rengia Šv. Kazimiero parapija.

2013 m.

BALANDŽIO 6 d., šeštadienį Šv. Kazimiero parapijos Atvirkštinės loterijos vakaras. Vakaronės vieta bei laikas bus vėliau paskelbta.

LAIŠKAS

NENUSIMANYMAS, APGAVYSTĖ, AR BESALYGINĖ KAPITULIACIJA?

Jei dalykai ir toliau klostysis kaip dabar, lietuviškasis išlaikymas JAV neužilgo taps neįmanomas ir, po mūsų kartos, gal ir visai išdils iš atminties. Ankstyvesnis autoriaus straipsnis antrašte „Ar sugebėsime pasimokyti iš klaidų?“ („Dirva“, 2012.1.24) baigėsi šiais žodžiais: „Bendravimas yra skatintinas, bet jis turėtų būti nuoširdžiai bešališkas ir vykti grynai pasaulietiskame lygmenyje, nesuplakant politikos su religija. Šiuo atžvilgiu URM suklydo“.

Atrodo, kad ji klysta ir dabar. Elektroniniu paštu gautame spaudos pranešime (datuotame 2012.9.9.), pavadintame „Ambasadorius pasveikino Washingtono lituanistinę mokyklą su naujųjų mokslo metų pradžia“, rašoma: „Per 53 metus nuo 13 iki 107 vaikų išsiplėtusio Washingtono lituanistinė mokykla šiais mokslo metais įsikūrė erdvesnėse patalpose, kurias suteikė Washingtono regiono žydų bendruomenės centras. Lietuvių ir žydų bendruomenių ryšiai Washingtono nėra nauji – praeitais metais žydų ir lietuvių mokinukai Washingtono kartu šventė šv. Kalėdų ir Chanukos šventes. Ambasadorius palinkėjo, kad šis renginys, nutiesiantis tiltus tarp dviejų bendruome-

nių, taptų nauja gražia tradicija.“ Kartu su pranešimu, buvo atsiųsta ir „miglotą“ nuotrauka, kurioje matosi prie mikrofono stovintis vyras, jo dešinėje lietuviškoji trispalvė, o ant sienos didelė Dovydo žvaigždė. Kyla keletas klausimų:

1. Ar tas „tiltas“ yra į abi puses, ar tik į vieną pusę ir ar jis reikalauja tam tikro „mokesčio“?

2. Ar tokia aplinka lietuvių mokinukų neišblaškys, ar jie pajęgs atitinkamai susikaupti?

3. Ar Washingtono lituanistinės mokyklos valdyba tikrai bandė ieškoti mokyklai tinkamos erdvios vietos saugiuose ir lengvai pasiekiamuose rajonuose, ar tik priėmė pirmą pasitaikiusį „patogų“ siūlymą?

Praityje Lietuvos valdžia yra plačiai išdėsčiusi savo nuoširdžias (?) pastangas remti išeivijos lituanistines mokyklas. Tad kas atsitiko? Ar žadėtos lėšos nutekėjo kažkur į šalį, per tą bendruomenės jungiantį „tiltą“, ar jas pasiglemžė kitos tamsios kišenės? Ar buvo ieškoma „erdvesnių“ mokyklos patalpų, ar „erdvesnių“ politinių santykių? Lietuviškasis mūsų jaunimo auklėjimas turėtų vykti tik „vardan tos Lietuvos“.

Algirdas V. Matulionis

NEGALVOJO, KAD KGB AGENTAS VIRS DIDVYRIU

KGB tikslas buvo suformuoti visuomenę, sudarytą iš paklusnių schematinių sraigtelių ir kuri būtų paklusni partijos bosų tarnaitė. Taip sovietų slaptają žvalgybą KGB apibūdina Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) vadovė Birutė Burauskaitė.

Pasak istoriko, parlamentaro Arvydo Anušausko, pastaruoju metu žmonės pratinami prie minties, kad KGB buvo normali institucija. Jis taip pat sako nesitikėjęs sulaukti laiko, kada KGB agentas taps didvyriu.

Tokios mintys rugsėjo 20 d. vakarą skambėjo buvusiuose KGB rūmuose įsikūrusiame Genocido aukų muziejuje, kur pristatyta nauja knyga „KGB slaptieji archyvai 1954–1991 m.“.

Rinkinyje, kurio sudarytojos Kristina Burinskaitė ir Lina Okuličiūtė, pateikiami dokumentai, geriausiai atspindintys svarbiausius KGB veiklos bruožus, funkcijas, struktūrą, kadru politiką, metodus, darbą su slaptais padėjėjais ir jų reikšmę KGB veiklai.

„Trumpai tariant, tai buvo įrankis, kuris turėjo įgyvendinti bolševikų, vėliau vadinamų komunistais, pagrindinę doktriną – suformuoti visuomenę, kuri susidėtų iš paklusnių

schematinių sraigtelių, kuriais galima būtų manipuliuoti ir kurie vykdytų tai, ką sugalvoja partijos bosai. Kitaip sakant, nuasmeninti žmogų, kad jis neturėtų savo pažiūrų, savo tautiškumo, turėtų tik vieną galimybę gyventi – pagal taisykles, kurias sudarys jie“, – KGB esmę nusakė LGGRTC vadovė B. Burauskaitė.

Pasak jos, tai atsispindėjo nuo pat pirmųjų okupacijos dienų – KGB iš pradžių kovojo ir likvidavo mūsų ginkluotą pasipriešinimą. Simboliška, kad KGB nuotraukose partizanai sunumeruoti – tai reiškė įsakymą juos sutriuškinti, likviduoti su visomis idėjomis.

Nors KGB skleidė savo visagalybės mitą, tai, pasak B. Burauskaitės, nebuvo tiesa. Štai nuo 1972 m. iki pat atgimimo nesugebėjo pažaboti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ leidimo bei kitų leidinių. Lengviausiai KGB susedavo pagrindinius moksleiviškų organizacijų leidinius.

Knygoje atskleidžiama, kaip KGB smelkėsi į visas gyvenimo sritis. Visuomenė buvo sekama, persekiojama. Ypatingai buvo sekamas kiekvienas atvykėlis iš Vakarų.

T. Burauskaitė kalbėjo, kad žmonės, įtraukti į agentūrinius tinklus, buvo priversti gyventi

„DIRVAI“ AUKOJO

E. R. Čapas, Cleveland, OH.....	187
W.Wengel, Delran, NJ.....	78
D.Gatautis, Cleveland Hts.....	50
A.Minkūnas, Seven Hills, OH.....	28
J.Sabal, Rocky River, OH.....	28
D.Armonas, Mentor, OH.....	20
P.Buchas, Oak Lawn, IL.....	20
V.Leger, N.Olmsted, OH.....	20
V.Tamulis, S.Euclid, OH.....	20
J.Petkaitis, W.Hartford, CT.....	18
J.Raibys, Ventura, CA.....	18
N.VonKiparski, Montville, OH.....	15
J.Gudėnas, Euclid, OH.....	10
A.Petrauskis, Euclid, OH.....	10
V.Plečkaitis, Richmond Hts., OH.....	10
V.Banevičius, Westborough, MA.....	5
I.Jansonas, Osterville, MA.....	3
K.Šiupinys-Hill, Concord TWP, OH.....	2
J.Vencius, Willoughby, OH.....	2

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

veidmainišką, melagingą gyvenimą. Tai buvo gana plačiai užnuodiję visuomenę – žmogus, įsipareigojęs rašyti ataskaitas, užrašinėti, neturi dvasinės ramybės, negyvena normaliai. Tai, sako istorikė, visuomenėje pasėjo nepadorumo sėklą. Jos manymu, dalis visuomenės, kurios KGB nepalietė, yra sveikesnė. Tuo metu susiję su KGB, mano istorikė, neturi dvasios ramybės – jie bijo, kad leidžiant knygas ir viešinant dokumentus išaiškės jų praeitis.

Knygos iniciatorius istorikas, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas A. Anušauskas atkreipė dėmesį, kad 80 proc. dabartinių dvidešimtmečių neskaito rusiškai. Tai buvo viena priežasčių, kodėl knyga parašyta lietuvių kalba – jaunimas nuo šiol su KGB galės susipažinti iš specialistų verstų dokumentų.

A. Anušauskas priminė, kad internetinėje erdvėje viešinami KGB dokumentai. Tai, pasak jo, sukėlė susidomėjimą ir politiniuose sluoksniuose – dalis rado savo pavardes tarp KGB darbuotojų, rezervistų, agentų.

„Akivaizdu, kad daug žmonių nesupranta, kas buvo KGB, kokia tai institucija. (...) Bet koku atveju, iš tų palyginimų, kurie dabar praslysta, matyti, kad žmonės nesigauja, kokia struktūra, kokiai totalitarinei valstybei tarnavo ir ką išties tie žmonės darė“, – kalbėjo A. Anušauskas. Jis taip pat nesuvokia, kaip buvę KGB agentai gali pretenduoti į Seimą. Kaip skelbta, „Drąsos kelio“ sąrašė – bendradarbiavę su KGB prisipažinę garsus chemikas Vytautas Daujotis ir aktorius Česlovas Stonys.

ELTA

A.† A.

Rašytojos Aurelijos Balašaitienės 4 metų mirties sukaktis

BE TAVĖS

Prisimenu brėško rudens ankstyvas rytas, tekančios saulės spinduliai žerėjo.

Tu užmerkei akis, sustingo rankoje plunksna auksinė, suklypo angelas ties Tavo mirties patalo, ir gedulo varpai skambėjo!

Aš suprantu, tokia Dievo valia mum skirta. Mes žemėje klajūnai ir svečiai.

Mūs laukia angelai ir Viešpaties šviesa, nes Danguje mūsų tikri namai!

Tačiau dabar einu aš per tuščias gatves ir pievas, ir per tuščius namus-viena einu.

Aš ieškau praeities, ieškau mūsų vaikystės prabėgusias dienas!

Likau viena – be mūsų motinos - Ir be Tavęs.

Sesuo Mylita Nasvytienė

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

SKAUDI NELAIMĖ

Edvardas Šulaitis

Amerikoje lietuviai turi tik vieną pasaulio čempioną - Luką Verzbicą (ankščiau buvusi -Verzbickas), kuris yra laimėjęs pasaulio čempionatus triatlone ir duatlone dar būdamas jaunių klasėje. Be to, Lukas yra iškovojęs ir daugiau pergalių bėgime. Jis vienas iš nedaugelio sportininkų, 1 mylios distanciją įveikęs per mažiau nei 4 minutes.

Tačiau šių metų liepos 31 d. treniruočių metu Colorado Springs (CO) vietovėje jis nukrito nuo dviračio (per staigų posūkį atsimušė į apsauginę atramą). Sportininkas su savo šeima buvo grįžęs iš Čikagos apylinkių, kur ilgą laiką gyveno ir skynė pergales kroso bei triatlono varžybose, taip pat bėgime, kur jis tarp jaunių neturėjo sau lygių.

Pagrindinis JAV sporto žurnalas „Sports Illustrated“ lietuvių buvo pavadinęs vienu perspektyviausių šio krašto jaunųjų sportininkų.

Baigęs Schaumburg vidurinę mokyklą Lukas buvo pakviestas į University of Oregon Eugene (OR) mieste, kur jis turėjo studijuoti ir tęsti savo bėgimo karjerą.

Tačiau po kurio laiko L. Verzbicas persigalvojo, supratęs, kad karjerą turi tęsti ne

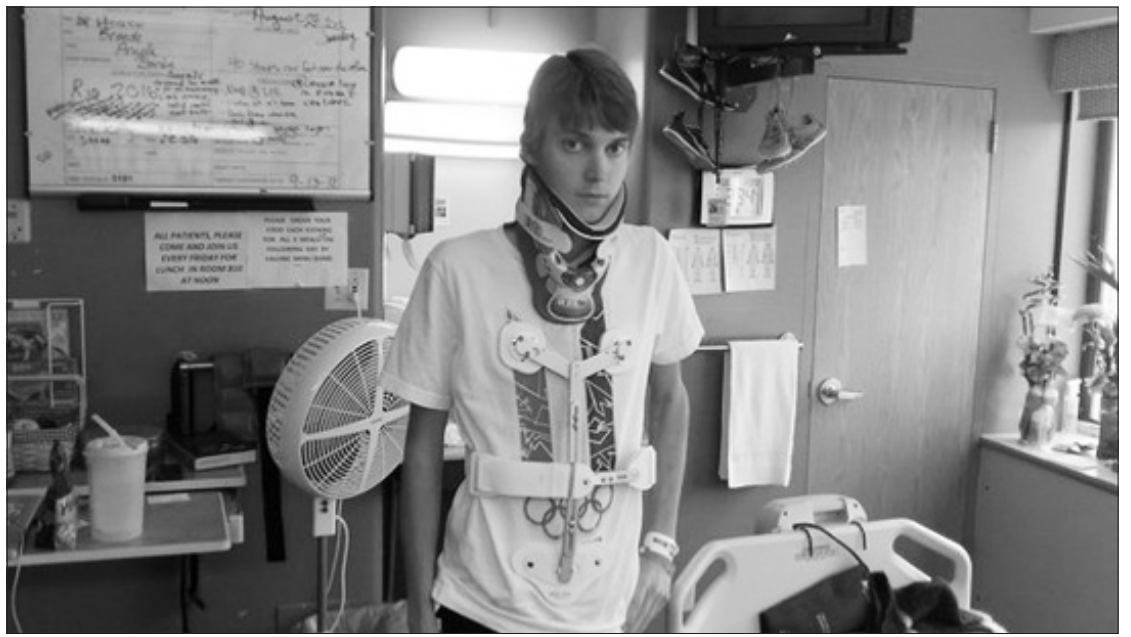
bėgime, o triatlone. Jis persikėlė į Colorado Springs (CO), kur į JAV olimpinį centrą vadovauti Amerikos triatlonininkų pasirošimui buvo pakviestas jo treneris patėvis Romas Bertulis. Tame pačiame mieste Lukas įstojo ir į Colorado Springs universitetą. Čia jaunuoliui gerai sekėsi ir „jis vėl pradėjo skinti pergales, dabar jau vyrų grupėje.“

Birželio 17 d. Lukas puikiai pasirodė triatlono pasaulio taurės varžybose, vyrų profesionalų klasėje laimėdamas aukso medalį. Neblogi buvo ir kiti vaikinų pasirodymai. „World Cup“ varžybose Ispanijoje jis vėl laimėjo aukšą. Lukas čia pralenkė prancūzų Laurent Vidai - Prancūzijos atstovą Londono olimpiadoje bei daugelį kitų sportininkų. Aukšą L. Verzbicas laimėjo ir „Pan American Cup“ varžybose Dallas mieste, kur rungtyniavo su geriausiais pasaulio sportininkais.

Jeigu ne ta nelaiminga liepos 31-oji, šiandien Lukas turėtų dar ne vieną pasaulinio garso varžybų medalį.

Ilgas straipsnis apie Luką „Chicago Tribune“ dienraštyje

Naujais dėmesį į Luką atkreipė žinomas žurnalistas

Daugiausia iš lietuvių sportininkų JAV laimėjimų pasiekęs L. Verzbicas (Verzbickas) ligoninėje po jį ištikusios nelaimės.

Philips Hersh, kuris rugsėjo 16 d. „Chicago Tribune“ laidoje parašė išsamų straipsnį apie Luko nelaimę ir jo reabilitaciją po jos. Publikacija užėmė daugiau negu visą dienraščio sporto puslapį ir buvo pailiešuota trimis nuotraukomis. Straipsniui atpasakoti reikėtų daug vietos, tad apsiribosime tik tuo, kad gydytojais po nelaimės abejojo, ar Lukas iš viso galės vaikščioti.

Tačiau įvyko, galima sakyti, stebuklas ir bėgikas pradėjo atsigaivinti gan greitai. Apie tai telefonu mums papasakojo jo mama Rūta Verzbickienė, buvusi Lietuvos 3 km bėgimo

čempionė. Taigi Luko patėvio R. Bertulio ir jo motinos bei gydytojų pastangos nenuėjo veltui ir sportininkas atsigaivino daug anksčiau, nei buvo tikėtasi.

Dabar jis atlieka reabilitaciją JAV olimpiniam centre Colorado Springs, prižiūrimas gerų daktarų. Kasdien Lukui skiriama nemažai procedūrų, universiteto jis dar nelanko. Tikimasi, tai vaikinai galės daryti nuo sausio mėnesio, nuo antrojo semestro.

Paklausus, kada Lukas galės pradėti treniruotis, jo mama atsakė, jog tikimasi, kad tai bus 2013 m. vasarą. Ji taip pat mano, kad ši nelaimė tik dar labiau užgrūdins sūnų ir jis su dar didesniu entuziazmu bei ryžtu, kurio Lukui nestinga, sieks naujų pergalių.

Tad ir palinkėsime Lukui visiško pasveikimo bei naujų laimėjimų. To tikslas - dalyvavimas 2016 m. olimpiadoje Rio de Žaneire.

„MAN JAU NORISI SKRISTI“

„Gaila palikti namiškius, Uteną, Vilnių ir visą Lietuvą, tačiau turiu judėti į priekį. Man jau norisi skristi“, – Vilniaus oro uoste atsiveikindamas su artimiausiais žmonėmis *lrytas*. It kalbėjo Jonas Valančiūnas, kurio Kanadoje išskėstomis rankomis laukia Toronto „Raptors“ komanda ir jos aistringieji.

J. Valančiūnas už Atlanto pirmiausia ketina susitvarkyti

buities reikalus, o tada jau kibs ir į intensyviaus treniruotes. Penktuoju šaukimu į „Raptors“ pernai pakviestam Vilniaus „Lietuvos ryto“ aukštaūgiui lažybininkai žada vietą geriausių NBA naujokų penketuke.

„Man labai keistai atrodo, kuomet dar nesu žaidęs NBA, o jau ima vertina. Iš ko jie gali vertinti? Juk yra didelis skirtumas tarp vienos krepšinio lygos ir kitos“, – teigė J. Valančiūnas.

Lietuvos talentas įsitikinęs, kad pasikeis ne tik jo gyvenimas, bet ir jis pats, tačiau visa tam – J. Valančiūnas yra pasirengęs.

Nuvykęs į Torontą jis pirmiausiai ieškosis buto. „Reikia ir aklimatizuotis, ir namus susirasti. Noriu ramia galva pradėti pasirėngimą sezonui“, – *lrytas.lt* kalbėjo aukštaūgis.

R.BERANKIS NEPATEKO Į TENISO TURNYRO SANKT PETERBURGE PUSFINALĮ

Rugsėjo 21 d. Sankt Peterburge, Rusijoje, besitęsiančio ATP-250 serijos teniso turnyro „St. Petersburg Open“, kurio bendrą prizų fondą sudaro 410 850 JAV dolerių, ketvirtfinalyje geriausias Lietuvos tenisininkas 22-ųjų metų Ričardas Berankis (ATP-89) 3:6, 2:6 pralaimėjo 23-ųjų metų kairiarankiui slo-

vakui Martin Kližan (ATP-45) ir baigė savo pasirodymą.

Puikią formą demonstruojantis M. Kližanas, kuris neseniai vykusiame prestižiniame „US Open“ turnyre nugalėjo patį Jo-Wilfried Tsong (ATP-6) ir nužygiavo net iki ketvirtfinalio, už R. Berankį buvo gerokai pranašesnis. *ELTA*

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI ŠASKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)